

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน
(Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โสภิตา มะลิซ้อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2562

The Development of Analytical thinking ability by using Analytical thinking of Marzano in Thai history for Mathayomsuksa 5 students

Sopida Malisorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education Program

Department of Curriculum and Instruction

College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

2019

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)
วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เสนอโดย นางสาวโสภิตา มะลิซ้อน

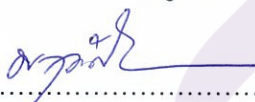
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองอม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองอม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พจมาลย์ สกตเกียรติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์)

วิทยาลัยครุศาสตร์รับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์
(อาจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม่น โกล)

วันที่ 19 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ชื่อผู้เขียน	โสภิตา มะลิซ้อน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองएम
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) 2) แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย 3) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล 4) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ Paired Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 13.97, sig = .000$) 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.53)

คำสำคัญ : การคิดวิเคราะห์, แนวคิดมาร์ซาโน, วิชาประวัติศาสตร์ไทย

Thesis Title	The Development of Analytical Thinking Ability Using Marzano's Analytical Thinking in Thai History Subject for Mathayomsuksa 5 Students
Researcher	Sopida Malisorn
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Anchali Thongaim
Department	Curriculum and Instruction
Year	2018

ABSTRACT

This experimental research aimed to 1) develop analytical thinking ability in the Thai History subject using Marzano's analytical thinking, 2) study the achievement in the Thai History subject of Mathayomsuksa 5 students, and 3) study the students' satisfaction level towards the Thai History subject using Marzano's analytical thinking. Samples were 24 Mathayomsuksa 5/3 students of Materdei School, Bangkok studying in the second semester of the academic year 2018. Samples were purposively selected. Research instruments were 1) lesson plans of the Thai History subject using Marzano's analytical thinking, 2) the analytical thinking ability assessment form, 3) the group work/ individual work assessment form, 4) the achievement test, and 5) the questionnaire on student's satisfaction towards the Thai History subject using Marzano's analytical thinking. Statistics used in the research were percentage, mean score, standard deviation, and paired sample t-test.

The research results showed that 1) the analytical thinking ability in the Thai History subject using Marzano's analytical thinking of 17 students, accounting for 70.83%, passed the criterion score at 80% while 7 students, accounting for 29.17%, did not pass the criterion score, 2) the students' posttest average scores of the Thai History subject were significantly higher than their pretest average scores at the .05 level. ($t = 13.97$, $sig = .000$), 3) the students' satisfaction towards the Thai History subject using Marzano's analytical thinking was generally at the highest level (Mean = 4.51, S.D. = 0.53).

Keywords: Analytical thinking ability, Marzano's analytical thinking, Thai History subject

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี ทองเอน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งมาโดยตลอด อีกทั้งได้ให้ความช่วยเหลือในกระบวนการดำเนินการวิจัย ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิทยานิพนธ์ให้งานมีคุณภาพ และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์ และอาจารย์ ดร.พจมาลย์ สกนเกียรติ ที่เมตตาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ อาจารย์อริญชย์ วรรณชาติ และคุณครูอรอุมา สว่างรูป ที่เมตตาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองเอน ที่ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกตั้งแต่ต้นเสมอมา ตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครู โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ให้คำแนะนำในการจัดทำวิจัย ตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้เสร็จสิ้นในเวลาอันจำกัด

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวซึ่งเป็นที่รักยิ่ง และเพื่อน ๆ ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้วิจัยจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องสักการะแก่คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

โสภิตา มะลิซ้อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	9
2.2 การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์.....	12
2.3 การคิดวิเคราะห์.....	17
2.4 ทฤษฎีและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	31
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	42
2.6 ความพึงพอใจ.....	46
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	53
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	54
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

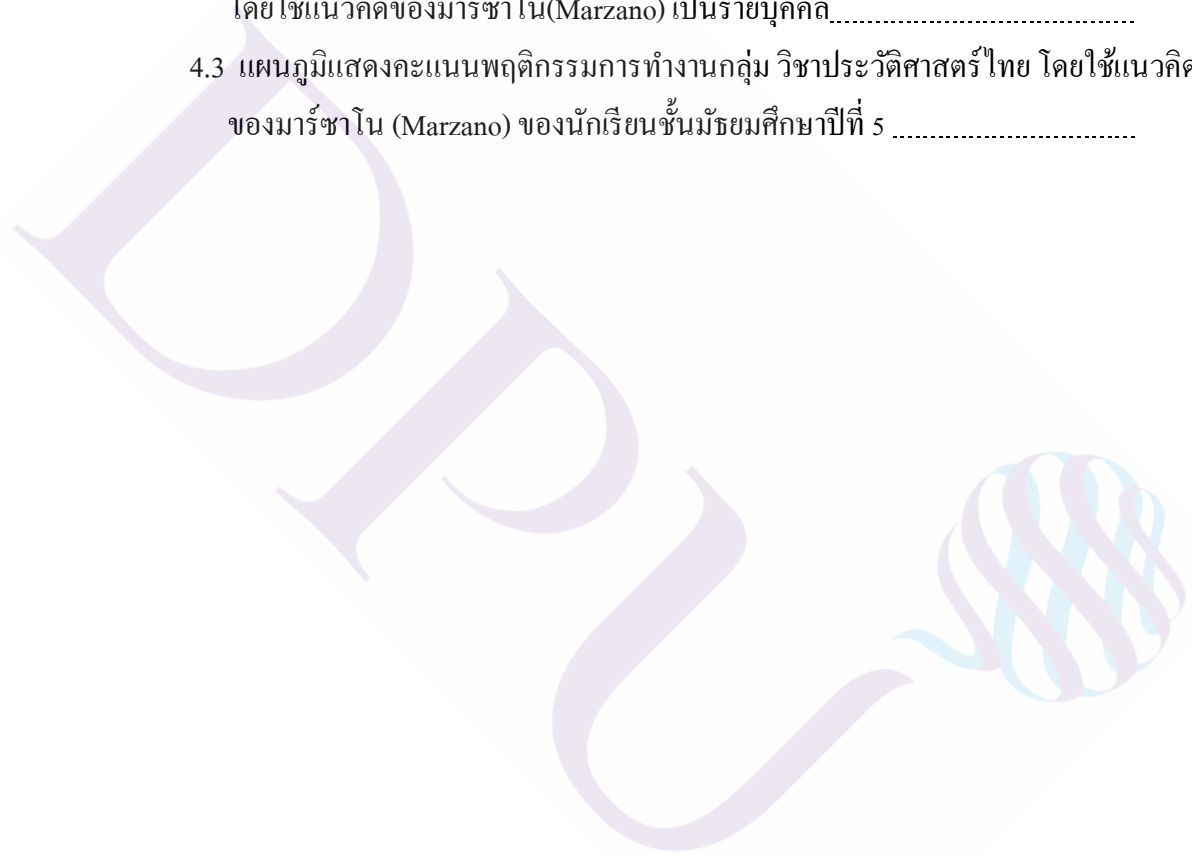
บทที่	หน้า
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	55
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4. ผลการศึกษา.....	68
4.1 ตอนที่ 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิด ของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	69
4.2 ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	73
4.3 ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano).....	76
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	82
5.2 อภิปรายผล.....	83
5.3 ข้อค้นพบจากการวิจัย.....	86
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	95
ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	96
ข แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์.....	116
ค แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล.....	121
ง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	124
จ แบบสอบถามความพึงพอใจ.....	141
ประวัติผู้เขียน.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเปรียบเทียบลักษณะการคิดวิเคราะห์ตามแนวความคิดของบลูม (Bloom) และ มาร์ซาโน(Marzaο).....	25
4.1 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน.....	69
4.2 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน(Marzano) เป็นรายบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน.....	70
4.3 แสดงคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง.....	72
4.4 แสดงเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน	73
4.5 แสดงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน.....	74
4.6 แสดงเปรียบเทียบคะแนน/ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย.....	75
4.7 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน.....	76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
4.1 แผนภูมิแสดงคะแนนความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายกลุ่ม.....	69
4.2 แผนภูมิแสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน(Marzano) เป็นรายบุคคล.....	71
4.3 แผนภูมิแสดงคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิด ของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม สามารถเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตาม สภาพแวดล้อม และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เข้าใจถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 132)

ประวัติศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ว่าด้วย เรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวของมนุษย์ในอดีตและให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงใน สังคมมนุษย์ที่เกิดขึ้นตามเวลาและสภาพแวดล้อม ด้วยเหตุนี้เวลาจึงมีความสัมพันธ์กับ ประวัติศาสตร์อย่างมาก และเนื่องจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเหตุการณ์สำคัญต่างๆ เกิดขึ้น มากมายในระยะเวลาหลายร้อยหลายพันปีจึงมีการกำหนดช่วงเวลาและยุคสมัยขึ้นมาเพื่อเข้าใจ ตรงกัน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเวลาและยุคสมัยจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อนักเรียนจะได้ เข้าใจถึงเหตุการณ์สำคัญ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ เหตุการณ์ในสังคมมนุษย์ได้ (ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์, 2560, น. 1) ให้นักเรียนตระหนัก ถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย

อาณาจักรโบราณในดินแดนไทยและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในช่วงเวลาต่างๆ สาเหตุและผลของการปฏิรูปการปกครองบ้านเมือง การเลิกทาส เลิกไพร่ การเสด็จประพาสยุโรปและหัวเมืองสมัยรัชกาลที่ 5 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 บทบาทของสตรีไทย วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ เช่น การป้องกันและรักษาเอกราชของชาติการสร้างสรรคัวัฒนธรรมไทย วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรคัภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทยซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรคัวัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนร่วมสร้างสรรคัวัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ปัจจัยและบุคคลที่ส่งเสริมความสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทยซึ่งมีผลต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 5)

ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์ จะช่วยทำให้มนุษย์เกิดสำนึกในการค้นคว้า และสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน อันสร้างความภาคภูมิใจและกระตุ้นความรู้สึกรักในชาติหรือเผ่าพันธุ์ ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสั่งสมไว้ ประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากอดีตเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับปัจจุบันองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา การศึกษาประวัติศาสตร์ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายซึ่งสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปกำหนด ยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายให้เป็นประโยชน์ต่อทั้งปัจจุบันและอนาคต วิธีการทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้ศึกษาสั่งสมประสบการณ์และทักษะในการคิดวิเคราะห์ ใ้สวน และแก้ปัญหา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาแขนงอื่นๆ คุณสมบัตินี้ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพประชากรในสังคมที่เจริญก้าวหน้าและมีพัฒนาการสูง (ชัยยศ โปธิ์ศรี 2554, น. 30)

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระประวัติศาสตร์ไว้ว่า นักเรียนต้องมีความเข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และสามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

รวมถึงเข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และ
 ชำรงความเป็นไทย (กรมวิชาการ, 2544, น. 1-12)

จากสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 เนื้อหาค่อนข้างมากและยาวนาน อีกทั้งเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านไปนานมากทำให้
 นักเรียนขาดความเข้าใจเนื้อหาและเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ไม่สามารถสรุป
 ความคิดรวบยอด รวมถึงไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวได้ จึงส่งผลโดยตรงให้
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
 อีกทั้งสำหรับการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ในประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นลักษณะการเรียนรู้โดย
 ครูผู้สอนบรรยายเนื้อหาจากแบบเรียน และหลักสูตรการศึกษาเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่
 นักเรียนมากกว่าให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญ
 ของการเรียนประวัติศาสตร์(กรมวิชาการ, 2545, น. 3-6) นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีผล
 การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับระวีวรรณ ภาคพรต, สุมาลี โตสกุล, และเฉลิมชัย
 พันธุ์เลิศ, บรรณาธิการ (2554) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่
 เน้นวิธีการสอนด้วยการบรรยาย การเล่าเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังยึดเอกสาร
 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ไม่สอดคล้องกับวิธีสอนและเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 จึงมีผลทำให้ผู้สอนและนักเรียนขาดปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วม
 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ นักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนไม่มีกิจกรรมในการทำงาน
 ร่วมกัน และอีกหนึ่งปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้แบบสภาพจริงโดยผ่านทางตัวผู้วิจัยเองคือ
 เนื้อหาสาระประวัติศาสตร์มีเนื้อหามากแต่สัดส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีน้อย
 ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจัดระบบความคิดในการเรียนการสอนภายในห้องเรียนได้

เนื่องจากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยข้างต้น กล่าวได้ว่าการ
 คิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่ควรพัฒนาในวิชาประวัติศาสตร์ไทย เพื่อฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ
 เป็นเหตุเป็นผล รู้จักแยกแยะ คิดแก้ปัญหา สามารถพิจารณาและสรุปเพื่อหาคำตอบได้ เจริญศักดิ์
 เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการสืบค้นข้อเท็จจริง
 ตอบคำถามบางสิ่งบางอย่าง โดยการตีความ การจำแนกแยกแยะ และทำความเข้าใจกับองค์ประกอบ
 ของสิ่งนั้น รวมถึงองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง หากความเชื่อมโยงที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

แนวคิดการคิดวิเคราะห์ของบлум (Bloom, 1956, p. 74) สรุปได้ว่าการคิดวิเคราะห์
 เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเนื้อหา เหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ หาเหตุ
 และผล เป็นการตีความจากข้อมูลหลักไปยังองค์ประกอบย่อย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหา

ทำความเข้าใจว่ามีโครงสร้างเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นแกนหลัก มีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีหลักการอย่างไร การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ วิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) และการวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles)

แนวทางการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano, 2001, p. 38) สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ ชับซ้อนมากกว่าความเข้าใจ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เหตุผล คิดอย่างลึกซึ้งและหลากหลาย มีการคิดโดยพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและต้องมีเหตุผล สามารถระบุความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างมีหลักการ สามารถจัดลำดับ จัดหมวดหมู่ หรือจัดประเภทของความรู้ของสิ่งต่างๆ ระบุเหตุผลของการเกิดข้อผิดพลาดของข้อมูล สามารถตีความหรือบอกหลักเกณฑ์พื้นฐานของ ความรู้ ระบุ เจาะจง หรือสรุปอย่างมีเหตุผล จนสามารถเกิดเป็นความรู้ใหม่ได้ นำหลักการมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่โดยใช้ฐานของความรู้และคาดการณ์ผลที่ตามมาบนพื้นฐานของข้อมูล การคิดวิเคราะห์จะประกอบด้วย ความสามารถ 5 ด้าน คือ ด้านจำแนก (Matching) ด้านการจัดกลุ่ม (Classification) ด้านการสรุป (Error analysis) ด้านการประยุกต์ (Generalizing) และด้านการคาดการณ์ (Specifying)

ประวัติศาสตร์ยังเป็นศาสตร์การเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นได้ทุกแขนง และเฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545, น. 107-108) ได้เสนอแนวทางในการสอนประวัติศาสตร์ไว้ว่า ควรสอนให้เด็กรู้วิธีการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเปลี่ยนสภาพการเรียนการสอนแบบเดิมที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน มาเป็นครูเป็นผู้ช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง หรือให้คำแนะนำ อาจทำได้โดยการฝึกหัดและส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยการใช้ความพยายามแสวงหาเหตุผล หัดคิดและคิดให้เป็น ไม่ว่าจะเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สังเคราะห์ และประเมินค่าข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองในที่สุด ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถด้านคิดวิเคราะห์ในการเรียนประวัติศาสตร์ จึงมีความเหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น พร้อมทั้งดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีงานวิจัยสนับสนุนได้แก่ ปรียานุช สถาวรณิ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน มนรัตน์ สมสุข (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สุพัตรา คำสุข (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการสอน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ วนรัตน์ ราชอาจ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และสุภาณี ว่างานนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของMarzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชนกานต์ พิศิษฐวานิช (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาจส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ไทยได้ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้กับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับสูงต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทยมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) อยู่ในระดับมาก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 165 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหางานวิจัย

เนื้อหาในงานวิจัย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาจำนวน 15 คาบเรียน ๆ ละ 50 นาที จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

4.2 ตัวแปรตาม คือ

4.2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

4.2.3 ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน

(Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยเพิ่มขึ้น
2. นักเรียนสามารถนำแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano) ไปใช้เรียนรู้เนื้อหาในรายวิชาอื่นได้
3. ผู้สอนสามารถนำแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิชาประวัติศาสตร์ไทย ที่ผู้วิจัยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจำแนก ด้านการจัดกลุ่ม ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านการคาดการณ์ มาใช้ในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย

ด้านจำแนก (Matching) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกรายละเอียด และการเปรียบเทียบลักษณะความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลได้

ด้านการจัดกลุ่ม (Classification) หมายถึง ความสามารถในการประมวลความรู้เพื่อการจัดกลุ่ม จัดลำดับและจัดประเภทของข้อมูลที่เหมือนกันออกเป็นกลุ่มได้อย่างมีหลักเกณฑ์

ด้านการสรุป (Error analysis) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด หรือความไม่สัมพันธ์กัน เพื่อสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์สู่การสรุปอย่างมีเหตุผล

ด้านการประยุกต์ (Generalizing) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ด้านการคาดการณ์ (Specifying) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ หรือหลักการไปใช้เพื่อการทำนายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom) ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าโดยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านเกณฑ์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 หลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.1.1 คำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.1.2 หน่วยการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.2 การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์
 - 2.2.1 ความหมายของประวัติศาสตร์
 - 2.2.2 ความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์
 - 2.2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์
- 2.3 การคิดวิเคราะห์
 - 2.3.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
 - 2.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์
 - 2.3.3 ลักษณะการคิดวิเคราะห์
 - 2.3.4 องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์
 - 2.3.5 แนวทางการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์
- 2.4 ทฤษฎีและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 2.4.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
 - 2.4.2 ลักษณะการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.4.3 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.4.4 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.4.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบ กลุ่ม คู่ เดี่ยว (Team-Pair-Solo TPS)

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5.3 หลักการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6 ความพึงพอใจ

- 2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 2.6.2 การวัดความพึงพอใจ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ตั้งอยู่เลขที่ 534 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2.1.1 คำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักร โบราณในดินแดนไทย อิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ สาเหตุและผลของการปฏิรูป ฯลฯ วิเคราะห์บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ เช่น การป้องกันและรักษาเอกราชของชาติ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมความสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ตลอดจนสามารถวางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนการคิดวิเคราะห์ สื่อความ การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การคิดแก้ปัญหา การแสวงหาความจริง การสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือ การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และการทำรายงาน

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน มีทักษะชีวิต รู้จักคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีความสามารถในการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีเป็น บนพื้นฐานการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัดและประเมินผลด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริง การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล การอภิปราย การตอบคำถาม การเสนอความคิดเห็น การทำใบงาน การทำแบบทดสอบ การสอบ วัดจุดประสงค์ การอ่านคิดวิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม การสืบค้นข้อมูล การสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ และการนำเสนอผลงาน

รหัสตัวชี้วัด

ส 4.1 ม. 4-6/1, ม. 4-6/2

ส 4.3 ม. 4-6/1, ม. 4-6/2, ม. 4-6/3, ม. 4-6/4, ม. 4-6/5

2.1.2 หน่วยการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 4-6	1. ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์สากล - ตัวอย่างเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของสังคมมนุษย์ที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส 4.3) - ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
	2. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยนำเสนอตัวอย่างที่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> - คุณค่าและประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์ - ผลการศึกษาหรือโครงการทางประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 4-6	1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย อิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในช่วงเวลาต่างๆ สาเหตุและผลของการปฏิรูป ฯลฯ
	2. วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย	
	3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมความสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน	
	4. วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่างๆ เช่น การป้องกันและรักษาเอกราชของชาติ การสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย - อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีผลต่อสังคมไทย - ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่มีส่วนสร้างสรรค์
	5. วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย - วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยต่างๆ - การสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ - วิธีการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกนำมาตราฐานส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม. 4-6 ข้อ 1 วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ มาทำการวิจัยโดยใช้เวลารวมทั้งสิ้น 15 คาบเรียน

2.2 การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

2.2.1 ความหมายของประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์ (History) มีนักวิชาการ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความหมาย ในทัศนคติที่แตกต่างกัน ดังนี้

วันเพ็ญ วรรณ โกมล (2544, น. 80-8) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง การเก็บ เหตุการณ์ เรื่องราว หรือการกระทำของมนุษยชาติและของโลก ทั้งในด้านความเจริญ และความเสื่อมของสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และสังคม ในยุคสมัยต่าง ๆ ในอดีต โดยนับย้อนหลัง 10 ปี จากปัจจุบันเป็นต้นไป นำมาบันทึกจากหลักฐาน ประมวลเป็นความรู้ ต่อเนื่องเป็นลำดับ และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์อาจก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ หรือ อาจกระทบกระเทือนจิตใจโดยส่วนรวมของชาติ

เฉลิม นิตีเขตต์ปรีชา (2545, น. 4-5) สรุปความหมายของประวัติศาสตร์ ว่าประวัติศาสตร์ มีความหมาย 2 ประการ คือ

1. ความหมายของศาสตร์แขนงหนึ่ง ประวัติศาสตร์ หมายถึง ประมวลวิทยาการความรู้ ประสบการณ์และเรื่องราวทั้งหลายของมนุษย์ ก่อกำเนิดวิวัฒนาการและปรับปรุงมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ตัวแปร คือ สถิติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ความสามารถ ความรอบรู้ ความรู้ลึกนึกคิด ความต้องการ ความหวัง และพฤติกรรมของมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญกับ หมายถึง การสร้างประสบการณ์ในอดีตที่พิจารณาเห็นว่ามีคุณค่าขึ้นมาใหม่ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักฐาน

ทางประวัติศาสตร์ต่างๆ ประกอบกับการสังเคราะห์ คือ การใช้ความคิดและการตีความผสมผสานกันของนักประวัติศาสตร์

2. ความหมายที่เป็นความรู้แขนงหนึ่ง ประวัติศาสตร์ หมายถึง บันทึกเรื่องราว และเหตุการณ์ของโลกและมนุษยชาติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความเป็นมาของโลกวิวัฒนาการ ความสามารถ พฤติกรรม และความสัมพันธ์ของมนุษย์ ในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ดังนั้น ประวัติศาสตร์จึงอาจจำแนกแยกย่อยออกได้ เป็นเรื่องราวหลายแขนง เช่น ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์กฎหมาย ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ศิลปะ ประวัติศาสตร์ศาสนา เป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 665) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติเป็นต้น ตามที่บันทึกไว้เป็นหลักฐาน

วงเดือน นาราวัจ (2549, น. 1) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง เหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่มีหลักฐานยืนยันและตรวจสอบได้ เรื่องราวในอดีตหรือความจริงในอดีตที่นักประวัติศาสตร์เรียงร้อยขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลหรือหลักฐานที่เชื่อว่าเป็นความจริงและถูกต้อง ประกอบการวิเคราะห์หรือข้อสมมติฐานของตน

วินัย พงศ์ศรีเพียร (2552, น. 9) กล่าวว่าประวัติศาสตร์ หมายถึงการศึกษาเรื่องราวสำคัญ ๆ ที่เชื่อว่าได้เกิดขึ้นจริง เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่ง บนพื้นฐานของการวิพากษ์ วิเคราะห์หลักฐานเอกสารชั้นต้นและหลักฐานร่วมสมัยอื่น ๆ เพื่อให้เข้าใจปัญหาในสังคมปัจจุบัน

ฉรงค์ พ่วงพิศและวุฒิชัย มูลศิลป์ (2560, น. 1) ประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ในอดีตและให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมมนุษย์ที่เกิดขึ้นตามเวลา และสภาพแวดล้อม ด้วยเหตุนี้เวลาจึงมีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์อย่างมาก และเนื่องจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีเหตุการณ์สำคัญต่างๆ เกิดขึ้นมากมายในระยะเวลาหลายร้อยหลายพันปี จึงมีการกำหนดช่วงเวลาและยุคสมัยขึ้นมาเพื่อเข้าใจตรงกัน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเวลา และยุคสมัยจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจถึงเหตุการณ์สำคัญ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ในสังคมมนุษย์ได้

จากความหมายของประวัติศาสตร์ ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประวัติศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวพฤติกรรมของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมมนุษย์โดยส่วนรวมในวงกว้างรวมภายใต้มิติของกาลเวลาต่าง ๆ กัน

ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้เกิดจากการศึกษาค้นคว้าหลักฐานอย่างเป็นระบบโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

2.2.2 ความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์

การศึกษาประวัติศาสตร์มีความสำคัญต่อผู้ศึกษาอย่างรอบด้าน มีนักวิชาการ นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้แสดงทัศนคติที่แตกต่างกัน ดังนี้

สมคิด ศรีสิงห์ (2522, น.2) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. ได้ทราบเรื่องราวความเป็นมาของความเจริญก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของนานาชาติในโลก ทั้งอดีตและปัจจุบัน

2. มีความรู้ ความคิดอ่านอย่างกว้างขวาง เฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ทันเหตุการณ์ ทันสมัย ทันคน

3. เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ดี แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ สามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่ผิดพลาดที่แล้วมา และช่วยแก้ไขสังคมให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะนักปกครอง นักการเมือง จะมีประโยชน์อย่างยิ่ง

4. มีความเข้าใจในข่าว เหตุการณ์ ความเป็นอยู่ประจำวัน ฯลฯ ดีขึ้น พอที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างดี

5. เกิดความเข้าใจดีในมรดก วัฒนธรรมของมนุษยชาติ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ เช่น วรรณศิลป์ วิชาการดำรงชีวิต

6. ช่วยฝึกความเข้าใจในการแสดงออกอย่างถูกต้อง สามารถหยั่งรู้เหตุการณ์ แยกความสำคัญ รู้จักแยกความผิดพลาดเล็กน้อยออกจากความสำคัญ รู้จักการโฆษณาชวนเชื่อออกจากความจริงได้

7. ช่วยฝึกอบรมคนให้สามารถเผชิญกับปัญหาขัดแย้งต่างๆ ด้วยใจที่มุ่งมั่น เพื่อความจริง สนับสนุนการอภิปรายอย่างเสรี แล้วตกลงกันได้ด้วยการประนีประนอม

8. เป็นความรู้ประกอบงานอาชีพของผู้เรียน เช่น นักหนังสือพิมพ์ ครูอาจารย์ บรรณารักษ์ นักจัดการวิทยุ โทรทัศน์ นักการเมือง นักปกครอง ฯลฯ

9. ให้ความรื่นรมย์แก่ผู้อ่าน เพราะประวัติศาสตร์มีเรื่องหลายรสนหลายแบบตามความสนใจของแต่ละคนอยู่มาก

10. ประวัติศาสตร์มีส่วนช่วยทำให้คนเป็นคนที่มีมนุษยธรรม

สุนทวิทย์ บุญสมบัติ (2533, น. 11) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. ช่วยกระตุ้นความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับมนุษยชาติทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3. สนองความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องราวของชนชาติต่างๆ เกี่ยวกับวิธีการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย ตลอดจนความคิดและการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของคนชาตินั้นๆ

4. ช่วยสนับสนุน สร้างเสริมและพัฒนาความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความรักชาติ ความเข้าใจในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการประกอบอาชีพของชนชาติต่างๆ

5. ช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความคิดเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ และพินิจพิจารณา รวมทั้งความรู้สึกรื่นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์

6. สร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาของชุมชนสมัยใหม่ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการอภิปรายและการหาข้อสรุปโดยการประนีประนอมเข้าหากัน

จากความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประวัติศาสตร์มุ่งให้นักเรียนผู้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เกิดพัฒนาการทางปัญญา โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการความเป็นมาของสังคมมนุษย์ และความสัมพันธ์กันในการเมือง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจทั้งของชาติตนเองและชาติอื่นๆ สามารถคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลกระทบในประเด็นต่างๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล และวางแผนอนาคตได้อย่างรอบคอบ

2.2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545, น. 107 - 108) ได้เสนอแนวทางในการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง ดังนี้

1. ยึดหลักการว่าผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุด
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการเรียนฝึกการวางแผนเป็นขั้น ๆ ตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์ การประกอบกิจกรรม การสรุป และประเมินผลได้ด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน
4. ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์หรือสิ่งที่เรียนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดและมองเห็นแนวทางที่จะนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีโดยตลอดเวลา และสม่ำเสมอ
6. ใช้หลักการทางจิตวิทยาเร้า (stimulus) ให้ผู้เรียนมีความสนใจและความตั้งใจที่จะเรียนรู้ประสบการณ์อย่างจริงจัง

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และประวัติศาสตร์
8. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้ง ในความคิด หลักการและทางการปฏิบัติ
9. ใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนหลายๆ แบบ เพื่อสร้างความสนใจผู้เรียนไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้ต่อการประกอบกิจกรรม
10. ครูจัดและเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี น่าสนใจและมีประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสม่ำเสมอ

สมพร โคนวล (2550, น. 32 - 35) ได้กล่าวถึง การสอนประวัติศาสตร์ไทยไว้ว่า ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนการสอนแบบเดิม ๆ ที่เน้นการบรรยายไปเป็นการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ด้วยเหตุและผล ครูผู้สอนไม่ควรทำตัวเป็นแหล่งข้อมูลเพียงอย่างเดียว ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบ และวิธีการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ตำรา การไปทัศนศึกษาหาความรู้จากแหล่งสถานที่จริงเพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวความเป็นจริง เสาะแสวงหาความรู้จากข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากรูปภาพ เอกสาร และนำเสนอประสบการณ์ ที่ได้ในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยเน้นกระบวนการกลุ่มมากกว่าเนื้อหา เน้นให้เด็กทำงานอย่างมีระบบขั้นตอน และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

วินัย พงศ์ศรีเพียร (2552, น.13) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนประวัติศาสตร์ไว้ว่าสภาพสังคมไทยปัจจุบัน ควรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดจุดยืนแนวคิด วิธีการและเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เสียใหม่ เพื่อให้ได้ประโยชน์เต็มที่มากกว่าการสอนให้ท่องจำเนื้อหาที่ซ้ำซากจำเจและลักษณะของข้อสอบแบบปรนัยทุกระดับประวัติศาสตร์สำหรับสังคมไทยในสมัยประชาธิปไตย ควรมีส่วนช่วยการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนที่อยู่บนพื้นฐานของการตั้งข้อสงสัยและกระบวนการวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล การสอนประวัติศาสตร์ในสังคมประชาธิปไตย ควรสอนประวัติศาสตร์ให้คนเข้าใจ โลกเข้าใจเพื่อนบ้านเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ในกระบวนการทางประวัติศาสตร์ที่ได้วางรากฐานของสังคมปัจจุบัน ความจริงของสังคมประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง คือสำนึกในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมไทย สังคมไทยในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมและสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น

พรเพ็ญ อ้นตระกูล (2556, น. 327 – 330) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอน ประวัติศาสตร์ไว้ว่าการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อยู่ที่เป้าหมายสำคัญในการเรียน การสอน คือ การเน้นเรื่องการค้นคว้า การตรวจสอบ การอ่าน การตีความ การอธิบาย และ การวิพากษ์วิเคราะห์หลักฐานเป็นหลัก

จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมทำให้นักเรียนเกิดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ รู้จักสังเกต เกิดการตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การวิพากษ์หลักฐาน การตีความ การสรุปผลเรียบเรียงข้อมูล ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเข้าใจสภาพสังคมและบริบทโลก ยอมรับในความแตกต่าง และ หลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม ทำงานเป็นระบบและมีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ อย่างสมเหตุสมผล

2.3 การคิดวิเคราะห์

2.3.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

มีนักวิชาการ นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

บลูม (Bloom, 1956, p. 74) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยของเนื้อหา เหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ หาเหตุและผล เป็นการตีความจากข้อมูลหลักไปยังองค์ประกอบย่อย ทำความเข้าใจว่ามีโครงสร้างเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร

กู๊ด (Good, 1973, p. 680) หมายถึง การคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมิน พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และมีหลักฐานอ้างอิงเพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้อง

มาร์ซาโน (Marzano, 2001, p. 38) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ คือการขยายความคิด อย่างเป็นเหตุผล เป็นการประยุกต์กระบวนการวิเคราะห์ รายละเอียดเฉพาะของข้อมูล บนพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเดิมที่สะสมอยู่ในความทรงจำระยะสั้น ในรูปแบบโครงสร้างขนาดเล็กของสติปัญญา เพื่อสร้างข้อมูลใหม่อย่างอิสระและสามารถสรุปลักษณะเฉพาะที่จำเป็น และไม่จำเป็นของข้อมูลได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542, น. 14) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริง ด้วยการระบุ จำแนก แยกแยะ ข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นแหล่งคิดวิเคราะห์

ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น หรือจุดเด่น จุดด้อย ในสถานการณ์ การจัดข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อไปใช้เป็นพื้นฐานในการคิดระดับอื่นๆ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542, น. 24) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ ว่าเป็นความสามารถในการสืบค้นข้อเท็จจริง ตอบคำถามบางสิ่งบางอย่าง โดยการตีความ การจำแนก แยกแยะ และทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของสิ่งนั้น รวมถึงองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง หากความเชื่อมโยงที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ลักขณา สรีวัฒน์ (2549, น. 67) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาค้นคว้าว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร และเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้อย่างไร เพียงไร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549, น. 5) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ ว่าเป็นการระบุเรื่องหรือปัญหาจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุ เหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลและตรวจสอบหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอ ในการตัดสินใจ/แก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์

ศุวิทย์ มูลคำ (2550, น. 21) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดโดยสมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล และผลความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของการคิดวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถทำความเข้าใจในประเด็นสำคัญ นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่อย่างมีหลักการ เพื่อหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่และสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของข้อมูล

2.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

2.3.2.1 ทฤษฎีการคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy)

บลูม (Bloom, 1956, p. 6-9, 201-207) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Bloom's Taxonomy of Educational Objectives) เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ทักษะทั้ง 3 ด้านนี้ของบุคคลส่งผลต่อความสามารถทางการคิดที่ Bloom จำแนกไว้เป็น 6 ระดับ คำถามในแต่ละระดับมีความซับซ้อนแตกต่างกัน ได้แก่

1. ระดับความรู้ความจำ หมายถึง ความรู้ในเนื้อหา ความรู้ที่เกี่ยวกับความจริง เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ คำศัพท์ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เช่นความรู้เกี่ยวกับการแบ่งประเภท หรือการจัดกลุ่ม
2. ระดับความเข้าใจ หมายถึง การมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน แบ่งออกเป็นการอธิบายด้วยคำพูด การแปลความหาย การตีความหรือบอกผลของสิ่งนั้นๆ ได้
3. ระดับการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ระดับการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแบ่งสิ่งที่ต้องเรียนรู้ออกเป็น ส่วนย่อย และแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้น
5. ระดับการสังเคราะห์ หมายถึงความสามารถที่จะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือ ประสบการณ์เข้าเป็นสิ่งใหม่
6. ระดับการประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่เรียนมา ในการตัดสินใจ วิเคราะห์ ประเมินค่า หรือคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้

จากข้อความที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม กล่าวได้ว่าการพัฒนาความสามารถทางการคิดของแต่ละบุคคลจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งการพัฒนาความสามารถทางการคิดที่สูงขึ้นอาจทำได้โดยผสมผสานข้อมูลจากหลายระดับร่วมกัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลนั้นได้ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรู้ที่คงทนของแต่ละบุคคล

2.3.2.2 ทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน (Marzano's Taxonomy)

มาร์ซาโน Marzano (ปริยานุช สถาวรรมณี. 2548, น.27 ; อ้างอิงจาก Marzano 2001, p. 11-12) นักวิจัยทางการศึกษาที่มีชื่อเสียง เสนอสิ่งที่เขาเรียกว่า วัตถุประสงค์ทางการศึกษาใหม่ (A New Taxonomy of Educational Objectives) โดยพัฒนาขึ้นจากวัตถุประสงค์ของ Bloom อธิบายว่ารูปแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ระบบได้แก่ ระบบตนเอง (The Self-System) ระบบอภิปัญญา (The Metacognitive System) และระบบพุทธิพิสัย (The Cognitive System) และมีขอบเขตของความรู้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ด้านข้อมูล (Information) เป็นการรวบรวมความคิดที่มีเหตุผล และมีความสัมพันธ์กับรายละเอียดต่างๆ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำศัพท์ตามบริบทต่าง ๆ ความจริง ลำดับเหตุผล ลำดับเหตุการณ์
2. กระบวนการ เน้นกระบวนการเพื่อการเรียนรู้จากทักษะสู่กระบวนการอัตโนมัติ อันเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่สั่งสมไว้

3. ทักษะ เน้นการเรียนรู้ที่ใช้ระบบโครงสร้างกล้ำเนื้อ จากทักษะง่ายสู่กระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น โดยมีกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล 6 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 ขั้นรวบรวม เป็นการทบทวนความรู้เดิม รับข้อมูลใหม่ และเก็บเป็นคลังข้อมูลไว้ เป็นการถ่ายโยงความรู้จากความจำถาวรสู่การนำไปใช้ในการปฏิบัติการ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างของความรู้นั้น

ระดับที่ 2 ขั้นเข้าใจ เป็นการเข้าใจสาระการเรียนรู้สู่การเรียนรู้ใหม่ในรูปแบบการใช้สัญลักษณ์เป็นการสังเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของความรู้นั้น โดยเข้าใจประเด็นความสำคัญ

ระดับที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ เป็นการจำแนกความเหมือนและความต่างอย่างมีหลักการ จัดหมู่ที่สัมพันธ์กับความรู้ การสรุปอย่างสมเหตุสมผล โดยสามารถบ่งชี้ข้อผิดพลาดได้ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่โดยใช้ฐานความรู้และคาดการณ์ผลที่ตามมาบนพื้นฐานของข้อมูล

ระดับที่ 4 ขั้นใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่มีคำตอบชัดเจน การแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก การอธิบายปรากฏการณ์ที่แตกต่างและการพิจารณาหลักฐานสู่การสรุปสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน การตั้งข้อสมมุติฐานและการทดสอบสมมุติฐานนั้นบนพื้นฐานของความรู้

ระดับที่ 5 ขั้นบูรณาการความรู้ เป็นการจัดระบบความคิดเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดการกำกับติดตามการเรียนรู้และการจัดขอบเขตการเรียนรู้

ระดับที่ 6 ขั้นจัดระบบตนเอง เป็นการสร้างระดับแรงจูงใจต่อภาวะการเรียนรู้ และภาระงานที่ได้รับมอบหมายในการเรียนรู้รวมทั้งตระหนักในความสามารถของการเรียนรู้ที่ตนมี

จากข้อความที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโนนั้น จะต้องผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูล ทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่อย่างมีหลักการ เพื่อหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่และสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของข้อมูล

2.3.3 ลักษณะการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element) คือ การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่า อะไรสำคัญหรือจำเป็น อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล ประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์ชนิด คือ การวินิจฉัยว่าสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้เป็นข้อความชนิดใด ผักชีเป็นพืชชนิดใด เป็นต้น

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ คือ การวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ ไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่างๆ เช่น บทความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอะไร สาระสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร เป็นต้น

1.3 วิเคราะห์เลศนัย คือ การมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็น ซึ่งมีได้บ่งบอกตรงๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น ภาพนี้หมายถึงใคร เรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) คือ การค้นหาว่าความสำคัญย่อยๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น เกี่ยวพันกันอย่างไรหรือสอดคล้องขัดแย้งกันอย่างไร ประกอบด้วย

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ ค้นหาว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใด มีสิ่งใดสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกัน เช่น มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล สองสิ่งนี้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นหาขนาดระดับของความสัมพันธ์

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นหาลำดับขั้นของความสัมพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น สิ่งใดเป็นต้นกำเนิดของปัญหา ผลสุดท้ายของเรื่องราวเป็นอย่างไร การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ เป็นต้น

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ เป็นการคิดค้นหาว่าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นมีเป้าหมายอะไร หรือมุ่งให้บรรลุผลอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล การคิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สอนให้คิดหาเหตุและผลได้ดี เช่น อะไรเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ หากทำเช่นนี้แล้วจะมีผลอย่างไร ข้อความใดเป็นเหตุผล หรือขัดแย้งกัน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้ค้นหาแบบสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่งแล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์คู่อื่นๆที่คล้ายกันทำนองเดียวกันในรูปอุปมาอุปไมย

3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) คือ การค้นหาโครงสร้างของระบบ สิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่เนื่องด้วยอะไร มีหลักการอะไรเป็นแกน มีเทคนิคหรือยึดคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การจะวิเคราะห์หลักการได้ดีจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะจะสามารถสรุปเป็นหลักการได้ ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะสำคัญของการเป็นแพทย์ที่ดีมีอย่างไรบ้าง คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่างๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้ เช่น หลักการสอนที่ดีเป็นอย่างไร เป็นต้น

ลักษณะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano. 2001, น.60) ได้สรุปไว้เป็น 5 ด้านดังนี้

1. ด้านจำแนก (Matching) หมายถึง ความสามารถในการสังเกตและการจำแนกแยกแยะรายละเอียดของสิ่งต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกันออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถเปรียบเทียบ ระบุตัวอย่างหลักฐาน ลักษณะความเหมือนความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ได้ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่ความสามารถในการจับคู่และการจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันทั้งรูปร่างลักษณะ แหล่งกำเนิดได้ การระบุความเหมือนและความต่างของสิ่งต่างๆ โดยสังเกต และจำแนกแยกแยะ ข้อมูลที่เหมือนกันและแตกต่างกันของสิ่งต่างๆ ทั้งด้านเนื้อหาความรู้และด้านทักษะโดยอาศัยความรู้เป็นเครื่องมือในการจับคู่ ทั้งนี้การระบุความเหมือนและความต่าง เป็นการฝึกตั้งแต่ระดับง่าย ๆ ในด้านรูปธรรมไปจนถึงขั้นสลับซับซ้อนที่เป็นนามธรรม มียุทธวิธีในการฝึก คือ

1.1 ระบุสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

1.2 ระบุลักษณะคุณสมบัติ สามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

1.3 ตัดสินใจและระบุว่าสิ่งเหล่านั้น ว่ามีความเหมือนหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

1.4 สรุปความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้

2. ด้านการจัดกลุ่ม (Classification) หมายถึง ความสามารถในการประมวลความรู้ เพื่อการจัดกลุ่ม จัดลำดับและจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ สามารถหาคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งของที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันออกเป็นพวกเป็นกลุ่มได้อย่างมีหลักการและมีหลักเกณฑ์ โดยกำหนดตัวบ่งชี้ของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม ให้คำนิยามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งนั้น จัดหาคุณสมบัติที่มีเหมือนกัน กำหนดหมวดหมู่อย่างมีเหตุและผล ซึ่งการจัดกลุ่มนี้เป็นการถ่ายโยงไปสู่การจัดระบบความรู้ การจัดกลุ่มมีกระบวนการดังนี้

- 2.1 กำหนดตัวบ่งชี้ของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม
- 2.2 ให้คำนิยามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม
- 2.3 เลือกสิ่งของที่เหมือนกันในการจัดกลุ่ม กำหนดหมวดหมู่ของสิ่งต่าง ๆ และให้เหตุผลว่าเหตุใดจึงอยู่ในกลุ่ม
- 2.4 หาคุณสมบัติ ที่มีความเหมือนกันของสิ่งเหล่านั้น
- 2.5 กำหนดความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติม(ถ้ามี)ให้ เหตุผลว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. ด้านการสรุป (Error analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อผิดพลาด มองเห็นความผิดพลาด ความสัมพันธ์ และความไม่สัมพันธ์ ความสอดคล้องของสิ่งต่าง ๆ สามารถโยงความสัมพันธ์สู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล สังเกตและใช้ความรู้เดิมผสานกับความรู้ใหม่ เพื่อระบุสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งผิดพลาด หรือเป็นไปได้ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถสรุปประเด็นต่างๆ และยกเหตุผลประกอบได้ โดยผ่านการโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมี ความสามารถในการสรุปจากความรู้ที่มีมาก่อน เป็นความรู้ที่เชื่อถือได้ เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป มีข้อมูลสนับสนุนหรือมีการพิจารณาแล้วว่าเป็นความจริง การวิเคราะห์เหตุผลเช่นนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดโดยใช้เหตุผลตามข้อมูล ในการอธิบายความสัมพันธ์ และความไม่สัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การระบุข้อมูลหรือสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่สมเหตุสมผล สิ่งผิดพลาดที่แตกต่างออกไปจากที่ควรจะเป็นการพัฒนา ความสามารถในด้านนี้จะเกิดขึ้นได้ ควรให้มีการโต้แย้งถกเถียงกันโดยใช้เหตุผล

4. ด้านการประยุกต์ (Generalizing) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เดิมที่มีสรุปเป็นหลักการใหม่ๆ นำไปประยุกต์ ใช้ ในสถานการณ์ใหม่ หรือสามารถนำความรู้ ไปใช้ในกิจกรรมชีวิตประจำวันได้ โดยมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 การให้เหตุผลเชิงอุปนัย (Inductive) เป็นการคิดที่เริ่มต้นเห็นข้อมูลจากรายละเอียด จากตัวอย่างแล้วจึงจะสามารถสรุปเป็นหลักการ เป็นทฤษฎี ความรู้ใหม่ได้

4.2 การให้เหตุผลเชิงนิรนัย (Deductive) เป็นการคิดที่เริ่มต้นจากข้อสรุปที่มีอยู่ลงไปหารายละเอียดและยกตัวอย่าง มี 2 วิธีคือแบบ Synchronic และ Diachronic

4.2.1 แบบ Synchronic เป็นการคิดที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่เห็นหรือที่เป็นอยู่มี 2 แบบ คือ การแบ่งกลุ่ม (Category) และแสดงความสัมพันธ์ (Associate) ของสิ่งต่าง ๆ ทั้งสองประเภทนั้น

4.2.2 แบบ Diachronic เป็นการคิดโดยหาเหตุผล ผลกระทบหรือจัดลำดับประกอบด้วย การทำนาย คุณผลที่เกิด (Prediction) และค้นหาสาเหตุหรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้น (Effector)

การประยุกต์ใช้นี้ไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการการให้เหตุผลเท่านั้นแต่เป็นความสามารถในการแสดงออกได้ ด้วยทั้งนี้นักวิชาการหลายคนกล่าวว่ามักเป็นการให้เหตุผลโดยอุปนัยเท่านั้นได้กำหนดขั้นตอนการประยุกต์ใช้ไว้ดังนี้ 1) สังเกต พิจารณาไตร่ตรองข้อมูลอย่างถี่ถ้วน อย่างสมมติ หรือสันนิษฐานเอาเอง 2) หารูปแบบ วิธีการเชื่อมโยงตามที่มีความเข้าใจ 3) หากฎเกณฑ์ การอธิบายหรือเชื่อมโยง 4) สังเกตและพิจารณาให้มากขึ้นเพื่อยืนยันหลักการที่สรุปหรือนำไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงหลักการ

5. ด้านการคาดการณ์ (Specifying) หมายถึงความสามารถในการนำความรู้ หรือหลักการที่มีอยู่แล้วไปใช้ เพื่อการกะประมาณและทำนายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างจำเพาะเจาะจง สามารถเข้าใจเหตุการณ์ มีความรู้ความสามารถในการระบุนรายละเอียดในเหตุการณ์นั้นและปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไปได้ โดยทั่วไปเป็นการให้เหตุผลเชิงนิรนัยกล่าวคือ จากข้อสรุป กฎ สูตร ทฤษฎี หรือหลักการใหญ่ แล้วสามารถระบุนรายละเอียดได้ สร้างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างจำเพาะเจาะจงได้ การคาดการณ์เป็นความสามารถในการประยุกต์ความรู้ใหม่ จากหลักการที่มีอยู่แล้ว คาดเดาทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสามารถระบุสิ่งที่มีผลตามมา สิ่งใดจริง สิ่งใดไม่จริงและสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างเหมาะสม มักเป็นการให้เหตุผลโดยนิรนัยมีกระบวนการดังนี้

5.1 บอกสถานการณ์ที่ควรพิจารณาหรือศึกษาซึ่งเหมาะสมและไม่เหมาะสมได้

5.2 ระบุหลักการที่จะนำไปใช้ได้ในสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

5.3 ต้องแน่ใจว่าสถานการณ์นั้นตรงกับสภาพหลักการหรือกฎโดยทั่วไปที่นำมาใช้

5.4 เมื่อนำสถานการณ์นั้นมาประยุกต์ใช้แล้วทำนายว่าจะอะไรคือความรู้ ที่เกิดขึ้นและลงความเห็นบอกข้อสรุปสถานการณ์และสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้หากมีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบลักษณะการคิดวิเคราะห์ตามแนวความคิดของบลูม (Bloom) และ มาร์ซาโน(Marzaao)

Bloom's Taxonomy	Marzano's Taxonomy
<p>1. วิเคราะห์ความสำคัญ</p> <p>1.1 วิเคราะห์ชนิด คือ การวินิจฉัยว่าสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้เป็นข้อความชนิดใด ผักชีเป็นพืชชนิดใด เป็นต้น</p> <p>1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ คือ การวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ ไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่างๆ เช่น บทความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอะไร สาระสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร</p> <p>1.3 วิเคราะห์เลศนัย คือ การมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็น ซึ่งมีได้บ่งบอกตรงๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น ภาพนี้หมายถึงใคร เรื่องนี้ให้ข้อคิดอย่างไร</p>	<p>1. ด้านจำแนก (Matching)</p> <p>1.1 ระบุสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์</p> <p>1.2 ระบุลักษณะคุณสมบัติ สามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์</p> <p>1.3 ตัดสินใจและระบุว่าสิ่งเหล่านั้น ว่างมีความเหมือนหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>1.4 สรุปความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้</p>
<p>2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์</p> <p>2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ ค้นหาว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใด มีสิ่งใดสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกัน เช่น มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล สองสิ่งนี้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นหา ระดับของความสัมพันธ์</p>	<p>2. ด้านการจัดกลุ่ม (Classification)</p> <p>2.1 กำหนดตัวบ่งชี้ของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม</p> <p>2.2 ให้คำนิยามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม</p> <p>2.3 เลือกสิ่งของที่เหมือนกันในการจัดกลุ่ม กำหนดหมวดหมู่ของสิ่งต่าง ๆ และให้ เหตุผลว่าเหตุใดจึงอยู่ในกลุ่ม</p> <p>2.4 หากคุณสมบัติ ที่มีความเหมือนกันของสิ่งเหล่านั้น</p> <p>2.5 กำหนดความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติม (ถ้ามี) ให้ เหตุผลว่ามันมี ความสัมพันธ์กันอย่างไร</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

Bloom's Taxonomy	Marzano's Taxonomy
<p>2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งให้คิดเพื่อค้นลำดับขั้นของความสัมพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น สิ่งใดเป็นต้นกำเนิดของปัญหา ผลสุดท้ายของเรื่องราวเป็นอย่างไร การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ เป็นต้น</p> <p>2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ เป็นการคิดค้นหาว่าการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นมีเป้าหมายอะไร หรือมุ่งให้บรรลุผลอะไร</p> <p>2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล การคิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สอนให้คิดหาเหตุและผลได้ดี เช่น อะไรของสาเหตุของเรื่องนี้ หากทำเช่นนี้แล้วจะมีผลอย่างไร ข้อความใดเป็นเหตุผล หรือขัดแย้งกัน</p> <p>2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปแบบอุปมาอุปไมย เป็นการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งให้ค้นหาแบบสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่งแล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์คู่อื่นๆ ที่คล้ายกันทำนองเดียวกันในรูปแบบอุปมาอุปไมย</p>	<p>2.5 กำหนดความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติม (ถ้ามี) ให้ เหตุผลว่ามันมี ความสัมพันธ์กันอย่างไร</p>
<p>3. การวิเคราะห์หลักการ</p> <p>3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะสำคัญของการเป็นแพทย์ที่ดีมีอย่างไรบ้าง คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร</p>	<p>3. ด้านการสรุป</p> <p>หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะ ข้อผิดพลาด มองเห็นความผิดปกติ ความสัมพันธ์ และความไม่สัมพันธ์ ความสอดคล้องของสิ่งต่าง ๆ สามารถโยงความสัมพันธ์สู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล สังเกตและใช้ความรู้เดิมผสมผสานกับความรู้ใหม่ เพื่อระบุสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งผิดปกติ</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

Bloom's Taxonomy	Marzano's Taxonomy
<p>3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่างๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้ เช่น หลักการสอนที่ดีเป็นอย่างไร</p>	<p>หรือเป็นไปได้ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถสรุปประเด็นต่างๆ และยกเหตุผลประกอบได้</p> <p>4. ด้านการประยุกต์</p> <p>4.1 การให้เหตุผลเชิงอุปนัย (Inductive) เป็นการคิดที่เริ่มต้นเห็นข้อมูลจากรายละเอียด จากตัวอย่างแล้วจึงจะสามารถสรุปเป็นหลักการเป็นทฤษฎีความรู้ใหม่ได้</p> <p>4.2 การให้เหตุผลเชิงนิรนัย (Deductive) เป็นการคิดที่เริ่มต้นจากข้อสรุปที่มีอยู่ ลงไปหา รายละเอียดและยกตัวอย่าง มี 2 วิธีคือแบบ Synchronic และ Diachronic</p> <p>4.2.1 แบบ Synchronic เป็นการคิดที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่เห็นหรือที่เป็นอยู่มี 2 แบบ คือ การแบ่งกลุ่ม (Category) แสดงความสัมพันธ์ (Associate) ของสิ่งต่างๆ ทั้งสองประเภทนั้น</p> <p>4.2.2 แบบ Diachronic เป็นการคิดโดยหาเหตุผล ผลกระทบหรือจัดลำดับ ประกอบด้วย การทำนาย ผลที่เกิดขึ้น (Prediction) และ ค้นหาสาเหตุหรือสิ่งเร้าที่มากระตุ้น (Effector)</p>
	<p>5. ด้านการคาดการณ์</p> <p>5.1 บอกสถานการณ์ที่ควรพิจารณาหรือศึกษา ซึ่งเหมาะสมและไม่เหมาะสมได้</p> <p>5.2 ระบุหลักการที่จะนำไปใช้ได้ในสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

Bloom's Taxonomy	Marzano's Taxonomy
	<p>5.3 ต้องแน่ใจว่าสถานการณ์นั้นตรงกับสภาพหลักการหรือกฎโดยทั่วไปที่นำมาใช้</p> <p>5.4 เมื่อนำสถานการณ์นั้นมาประยุกต์ใช้แล้วทำนายว่าอะไรคือความรู้ที่เกิดขึ้นและลงความเห็นบอกข้อสรุปสถานการณ์และสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้หากมีการนำไปใช้</p>

จากการเปรียบเทียบลักษณะการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom) และมาร์ซาโน (Marzano) ลักษณะของทั้งสองแนวความคิดนี้มีความคล้ายคลึงกัน แต่แนวความคิดของบลูมมีเพียง 3 หลักการ และเคยมีคนนำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง แต่แนวความคิดของมาร์ซาโน (Marzano) มีลักษณะการคิดวิเคราะห์ที่ละเอียดและแตกต่างจากแนวความคิดของบลูม (Bloom) โดยเฉพาะในด้านของการคาดการณ์ งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจึงใช้ลักษณะการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano) ในการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.3.4 องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

วินิช สุธารัตน์ (2547) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ว่าประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ

1. ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย รายละเอียดดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผลต้องชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์

1.2 ความคิดเห็นหรือกรอบความจริงที่นำมาอ้างอิงต้องมีลักษณะกว้างมีความยืดหยุ่น มีความชัดเจน เทียงตรงและมีเสถียรภาพ

1.3 ความถูกต้องของสิ่งที่อ้างอิงต้องมีความชัดเจน มีความสอดคล้องและ มีความถูกต้องแน่นอน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างอิงผิดพลาด การสรุปผลหรือการสร้างกฎเกณฑ์ต่างๆ ย่อมผิดพลาดไปด้วย

1.4 การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด การให้เหตุผลต้องอาศัยความคิดรวบยอด ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี กฎ หลักการ ซึ่งเป็นตัวประกอบที่สำคัญของการสร้างความคิดรวบยอด

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน การให้เหตุผลขึ้นอยู่กับสมมติฐาน โดยสมมติฐานต้องกำหนดขึ้นจากสิ่งที่เป็นความจริงและจากหลักฐานที่ปรากฏมีความชัดเจน สามารถตัดสินได้และมีเสถียรภาพ

1.6 การลงความเห็น โดยการสรุปและให้ความหมายของข้อมูลการสรุปนั้นต้องสอดคล้องกับสมมติฐาน

1.7 การนำไปใช้ เมื่อสรุปแล้วจะต้องมีการนำไปใช้หรือมีผลสืบเนื่องจะต้องมีความคิดเห็นประกอบข้อสรุปที่เกิดขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใดควรนำไปใช้ในลักษณะใดจึงจะถูกต้อง

2. เทคนิคในการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถามที่ดีจะทำให้สิ่งที่คลุมเครืออยู่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้การใช้เหตุผลเป็นไปด้วยความสะดวก มีความยุ่งยากน้อย มีความเป็นระบบ และช่วยในการแก้ปัญหาได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้เสนอองค์ประกอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการตีความ คือการทำความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่เราต้องการจะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ การที่จะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น ซึ่งจะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์แจกแจง และจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยๆ อะไรบ้าง และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถามความเป็นคนช่างสังเกต ทำให้สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่ดูอย่างผิวเผินแล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น และช่างสงสัยเมื่อเห็นความผิดปกติแล้วไม่ละเลยไป รวมถึงต้องเป็นคนช่างถาม โดยชอบตั้งคำถามกับตัวเองและคนรอบๆ ข้างเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยยึดหลักการตั้งคำถาม 5W 1H (Who What Where When Why และ How)

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล คือ ต้องมีความสามารถในการใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความเท็จ สิ่งใดมีองค์ประกอบในรายละเอียดเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร โดยสามารถเห็นภาพต่างๆ ได้ใน 3 มิติ ในขณะที่คนทั่วไปจะเห็นเพียง 2 มิติที่เป็นภาพระนาบ คือสามารถเห็นภาพในแนวลึกมองเห็นความซับซ้อนที่อยู่ภายใน และรู้ว่าแต่ละสิ่งจัดเรียงลำดับกันอย่างไร รู้เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำ

สุวิทย์ มูลคำ (2547) การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจโดยใช้ความรู้เดิม เป็นพื้นฐานในเรื่องที่จะวิเคราะห์เพราะจะกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์การจำแนกแจกแจงองค์ประกอบ จัดหมวดหมู่ลำดับความสำคัญ หรือหาสาเหตุเรื่องราวเหตุการณ์ให้ชัดเจน

2. ความสามารถในการตีความ เป็นการรับรู้ข้อมูลทางประสาทสัมผัส สมองจะตีความข้อมูลโดยวิเคราะห์เทียบเคียงกับความทรงจำ หรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

3. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เป็นการค้นหาคำตอบหรือ ความน่าจะเป็น ว่ามีความเป็นมาอย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จะส่งผลกระทบต่ออย่างไร ซึ่งสมองจะพยายามคิดเพื่อหาข้อสรุปความรู้ความเข้าใจอย่างสมเหตุสมผล

จากการศึกษาองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญนั้นประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลที่จะวิเคราะห์ ทักษะการตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การหาคำตอบและความสามารถในการตีความ โดยการหาความสัมพันธ์หรือหาคำตอบเพื่อสรุปอย่างมีหลักการ

2.3.5 แนวทางการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์

โรเบิร์ต (Robert, 1996 ; อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) อธิบายว่า ปัญญาแห่งความสำเร็จ คือ การผสมผสานความสามารถทางการคิด 3 ด้าน คือ ด้านวิเคราะห์ ด้านสร้างสรรค์ และด้านปฏิบัติ ที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตตามแนวทางของสังคมและวัฒนธรรม มาตรฐานและความคาดหวังที่และผู้อื่นในสังคมยึดถือ ความสามารถทางการคิดด้านวิเคราะห์ คือ การที่นักเรียนวิเคราะห์ประเมินเปรียบเทียบ พิจารณาความเหมือนความแตกต่าง ความสามารถ ทางด้านการคิดสร้างสรรค์ คือการที่นักเรียนคิดประดิษฐ์ค้นพบ สร้างแนวคิดใหม่และความสามารถทางการคิด ด้านปฏิบัติ คือการที่นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปลงปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ นักเรียนที่มีความสามารถจะรู้จักจุดเด่นหรือจุดแข็งของตน และใช้จุดเด่นนั้น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในขณะที่เดียวกันก็ยอมรับและรู้จักจุดอ่อนของตนเองและสามารถปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนนั้น ซึ่งนักเรียนที่มีความสามารถทางการคิดนั้น สามารถประเมินจากผลงาน การแสดง และการกระทำ ดังนั้น การฝึกฝนให้นักเรียนคิดในการจับประเด็น การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ การใช้เหตุผล การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การจำแนกแจกแจง การตีความข้อมูลที่ได้รับ การคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถประเมินและตัดสินใจเรื่องที่ได้ อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล เป็นความสามารถการคิดเชิงวิเคราะห์ที่นักเรียนสามารถจำแนกแยกแยะ องค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ ว่ามาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างไรเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

โดยการแตกสิ่งนั้นออกเป็นส่วนย่อย ๆ และแจกแจงรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยๆ ทั้งหมด อาจจัดแยกเป็นหมวดหมู่หรือตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้เห็นทุกองค์ประกอบอย่างครบถ้วน และ ตรวจสอบโครงสร้างของสิ่งนั้น เพื่อทำความเข้าใจว่า ส่วนต่าง ๆ ในแต่ละส่วนย่อยนั้น ประกอบกันขึ้นมาได้อย่างไร

วีชรา เถาเรียนดี (2549) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม และพัฒนาการคิดไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมแบบร่วมมือกันให้ทำกิจกรรมที่สมาชิกสามารถพูดคุยกัน ได้ทั่วถึง
 2. จัดกิจกรรมให้แก้ปัญหามากกว่าการคิดคำนวณตามปกติ
 3. จัดกิจกรรมที่ให้หาคำตอบ ได้หลากหลายมากกว่าการจัดกิจกรรมที่ให้หาคำตอบ เพียงคำตอบเดียว
 4. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แก้ปัญหาใช้ความคิดการปฏิบัติหลาย ๆ แบบเพื่อให้ เรียนรู้อย่างมีความสุข
 5. จัดกิจกรรมที่ไม่เฉพาะเจาะจงนักเรียนเพศใดเพศหนึ่ง
 6. ใช้คำถามที่ส่งเสริมทักษะการคิดระดับสูง
 7. ใช้วิธีวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธีที่สอดคล้องตามเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการคิด
1. ให้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องต่าง ๆ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ ฯลฯ
 2. ให้เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ความคิด นิยาม เหตุการณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ฯลฯ
 3. ให้จำแนกจัดประเภท จัดกลุ่มสาระความคิดความคิดรวบยอด ฯลฯ
 4. ให้ประเมินผลตัดสินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ
 5. ให้จัดลำดับเหตุการณ์ความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ
 6. ให้ระบุข้อเท็จจริงหรือคำพูดที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง หรือเรื่องที่ไม่จริง
 7. ให้ระบุข้อเท็จจริงความจริง และที่เป็นข้อความคำพูด ความคิดเห็น

แนวทางการพัฒนาความสามารถด้านคิดวิเคราะห์นั้นจึงสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนา ความสามารถคิดวิเคราะห์ ผู้สอน จะต้องจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ความคิด การแก้ปัญหา การสังเกต การคิดจำแนกแยกแยะองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย จัดลำดับสิ่ง นั้นหรือเหตุการณ์นั้นอย่างเป็นระบบ ทำความเข้าใจหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์นั้นว่ามีเหตุ และผลเป็นอย่างไร เพื่อสรุปหรือตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล ผู้สอนควรศึกษาผู้เรียนเพื่อการ เลือกกิจกรรมและวิธีประเมินที่สอดคล้องและเหมาะสม

2.4 ทฤษฎีและเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.4.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

อาร์ชท และนิวแมน (Artzt and Newman, 1990, pp.448 – 449) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีที่ผู้เรียนทำการแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายสมาชิกทุกคนจึงช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาครู ไม่ใช่เป็นแหล่งความรู้ที่คอยป้อนแก่นักเรียน แต่จะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือจัดหาและชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนตัวนักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1991, pp. 6-7) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่จัดขึ้น โดยการคละกันระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันนักเรียนทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันเพื่อให้กลุ่มของตนประสบผลสำเร็จในการเรียน

สลาบิน (Slavin, 1995, pp. 2 – 7) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีสอนที่นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายวิชาและหลายระดับชั้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยโดยทั่วไปมีสมาชิก 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกันเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน นักเรียนในกลุ่มที่ต้องเรียนและรับผิดชอบงานกลุ่มร่วมกัน นักเรียนจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุกคนประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกัน และสมาชิกในกลุ่มจะได้รับรางวัลร่วมกัน เมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น. 34) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนแบบหนึ่ง โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยทุกคนมีความรับผิดชอบงานของตนเอง และงานส่วนรวมร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กันและกันมีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

จากความหมายของการเรียนแบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกัน โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ในการเรียนร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนักเรียนจะบรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกัน ความสำเร็จของตนเองก็คือความสำเร็จของกลุ่มด้วย

2.4.2 ลักษณะการเรียนแบบร่วมมือ

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1991, pp. 10-15) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความรู้สึกพึ่งพากันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน (Positive interdependence) วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึ่งพากันจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน เช่น รางวัลหรือคะแนน และพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย โดยมีการกำหนดบทบาทของแต่ละคนที่เท่าเทียมกันและสัมพันธ์ต่อกันจึงจะทำให้ทำงานสำเร็จ และการแบ่งงานให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มให้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน ถ้าขาดสมาชิกคนใดจะทำให้งานดำเนินต่อไปไม่ได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างนักเรียน (Face-to-face promotive interaction) คือ นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีการอภิปราย อธิบาย ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริม และให้กำลังใจกันและกันในการทำงานและการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual accountability) คือ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกัน ให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ มีการตรวจสอบ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่ม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) การทำงานกลุ่มย่อยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นนักเรียนควรจะต้องทำความรู้จักกัน เรียนรู้ลักษณะนิสัยและสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างมีเหตุผล รู้จักติดต่อสื่อสาร และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยสมาชิก กลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผน ร่วมกัน และที่สำคัญจะต้องมีการประเมินผลงานของกลุ่ม ประเมินกระบวนการทำงาน กลุ่ม ประเมินบทบาทของสมาชิกว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตน ให้ดีขึ้นได้อย่างไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจว่าควร มีการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไรดังนั้นกระบวนการกลุ่มจะเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม

คาแกน (Kagan, 1994, pp. 1-11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่า ต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจนโดยมีแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 2-6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคน ร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน

2. มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจที่ร่วมมือในการเรียนและทำงาน โดยช่วยเหลือกันและกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน

3. มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ

4. มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอน และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นการเรียนเป็นกลุ่ม หรือการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือต้องมีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

ก. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) การช่วยเหลือ พึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อสู่ความสำเร็จและตระหนักว่าความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของ กลุ่ม

ข. ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการค้นคว้าทำงาน สมาชิกทุกคนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนเหมือนกัน จึงถือว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

ค. ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทำได้โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคน

ง. การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน (Simultaneous interaction) สมาชิกทุกคนจะทำงาน คิด อ่าน ฟัง ฯลฯ ไปพร้อม ๆ กัน

6. มีเทคนิคหรือรูปแบบการจัดกิจกรรม (Structures) รูปแบบการจัดกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นคำสั่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเทคนิคต่าง ๆ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแต่ละเทคนิคนั้นออกแบบได้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต่างกัน

คลีย์ (Kley, 1991 อ้างถึงในวรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540, น. 101) นอกจากองค์ประกอบนี้แล้วยังมีลักษณะอื่นที่สามารถบ่งบอกให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมกับการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

1. มีการพึ่งพาอาศัยกันภายในกลุ่ม
2. สมาชิกเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตนเอง
3. สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน
4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
5. รับผิดชอบร่วมกัน
6. เน้นผลงานของกลุ่ม
7. สอนทักษะทางสังคม
8. ครูคอยสังเกตและแนะนำ
9. สมาชิกกลุ่มมีกระบวนการทำงานเพื่อประสิทธิผลของกลุ่ม

การเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional Learning)

1. ขาดการพึ่งพากันระหว่างสมาชิก
2. สมาชิกขาดความรับผิดชอบในตนเอง
3. สมาชิกมีความสามารถเท่าเทียมกัน
4. มีผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งเพียงคนเดียว
5. รับผิดชอบเฉพาะตนเอง

6. เน้นผลงานของตนเองเพียงคนเดียว
7. ไม่เน้นทักษะทางสังคม
8. ขาดความสนใจ หน้าที่ของกลุ่ม
9. ขาดกระบวนการในการทำงานกลุ่ม

สลาวิน (Slavin, 1995, pp. 12-111) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group goals) หมายถึงกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การยอมรับผลงานของกลุ่ม
2. การรับผิดชอบเป็นบุคคล (Individual accountability) หมายถึง ความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการเรียนรู้รายบุคคลของสมาชิกในกลุ่มและงานพิเศษที่ได้รับมอบเป็นรายบุคคลผลของการประเมินรายบุคคล จะมีผลต่อคะแนนความสำเร็จของกลุ่ม
3. โอกาสในความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal opportunities for success) หมายถึง การที่นักเรียนได้รับโอกาสที่จะทำคะแนนให้กับกลุ่มของตนได้เท่าเทียมกัน
4. การแข่งขันเป็นทีม (Team competition) การเรียนแบบร่วมมือจะมีการแข่งขันระหว่างทีม ซึ่งหมายถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นภายในทีม
5. งานพิเศษ (Task specialization) หมายถึง การออกแบบงานย่อยๆ ของแต่ละกลุ่มให้นักเรียนแต่ละคนรับผิดชอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือกลุ่มของคนให้ประสบผลสำเร็จลักษณะงานจะเป็นการพึ่งพาซึ่งกันและกันมีการตรวจสอบความถูกต้อง
6. การดัดแปลงความต้องการของแต่ละบุคคลให้เหมาะสม (Adaptation to individual needs) หมายถึง การเรียนแบบร่วมมือแต่ละประเภทจะมีบางประเภทได้ดัดแปลงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 6) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. องค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วยผู้นำ สมาชิก และกระบวนการกลุ่ม
2. สมาชิกมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
3. กลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนคละกัน เพศคละกัน เชื้อชาติคละกัน
4. สมาชิกทุกคน ต้องมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและทำงานไปพร้อมๆ กัน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคละกัน
5. สมาชิกทุก ๆ คนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน

6. คะแนนของกลุ่มคือคะแนนที่ได้จากคะแนนสมาชิกแต่ละคนร่วมกัน

จากการศึกษาลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่แบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเพศ ความสามารถด้านการเรียน ที่ได้มาทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ที่มีกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.3 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน(Johnson and Johnson 1991, p.27-30) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ สรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียน แล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น
2. นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย
5. นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตน มีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
6. นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง
7. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น
8. นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน หากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่น ๆ อาจจะทำให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น

บาร์ดูดี (Baroody. 1993, pp.2-102) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการให้เหตุผลแนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน 3 แนวทาง คือ

ก. การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ

ข. ช่วยให้เห็นใจปัญหาของแต่ละคนในกลุ่ม เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนต่างกัน

ค. นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม

3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง

4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

อาเรนด์ส (Arends. 1994, pp.345-346) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพียงซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน

เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้ทำความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็ปรายให้เหตุผลซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่าจะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสม พร้อมกับลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

กรมวิชาการ (2543, น.45-46) กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุก ๆ คน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันค้นหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ

5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน

6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

จากการศึกษาประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือต่อผู้เรียน มีทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

2.4.4 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ

เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือมีอยู่ 2 แบบคือ เทคนิคที่ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคที่ไม่ได้ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอน ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะเลือกใช้เทคนิคที่ไม่ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงอาจใช้ในขั้นนำ หรือจะสอดแทรกในขั้นสอนตอนใดก็ได้ หรือใช้ในขั้นสรุป ขั้นทบทวน ขั้นวัดผลของคาบเรียนใดคาบเรียนหนึ่งตามที่ครูผู้สอนกำหนดเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. เทคนิคการพูดเป็นคู่ (Rally robin) เป็นเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ตอบ แสดงความคิดเห็นเป็นคู่ ๆ แต่ละคู่จะผลัดกันพูด และฟัง โดยใช้เวลาเท่าๆ กัน (Kagan, 1994, p. 35)

2. เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดแทนการพูด (Kagan, 1994, p.35)

3. เทคนิคการพูดรอบวง (Round robin) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันพูด ตอบ อธิบาย ซึ่งเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนดจนครบ 4 คน (Kagan, 1994, p.32-33)

4. เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวง แตกต่างกันที่เน้นการเขียนแทนการพูด เมื่อครูถามปัญหาหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด (Kagan, 1994, pp.34-35)

5. เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous round table) เทคนิคนี้เหมือนการเขียนรอบวงแตกต่างกันที่เน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน (Kagan, 1994, p.35)

6. เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs check) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำและอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะหลังจากที่ทำข้อที่ 1 เสร็จ นักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละ 2 ข้อ แต่ละคู่จะนำคำตอบมาและเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น (Kagan, 1994, pp. 32-33)

7. เทคนิคการเรียนรู้แบบ กลุ่ม คู่ เดี่ยว (Team – Pair - Solo) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้แล้วนักเรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จ สุดท้ายนักเรียนแต่ละคนแยกมาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง (Kagan,1994)

2.4.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบ กลุ่ม คู่ เดี่ยว (Team-Pair-Solo TPS)

เทคนิคการเรียนรู้แบบ กลุ่ม คู่ เดี่ยว (Team – Pair - Solo) มีรากฐานมาจากแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructionism) ของ Vygotsky (1978) โดยแนวความคิดนี้สามารถแบ่งออกเป็นส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1. การพัฒนากระบวนการรับรู้ (cognitive development)

ไวทก๊อตสกี (Vygotsky, 1978) ให้แนวคิดว่าการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของการพัฒนาเชิงวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1.ระดับทางสังคม (social level) คือการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มคน (Interpsychological) และ 2.ระดับบุคคล (individual level) คือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Intrapsychological)

2. แนวความคิดผู้ที่มีความรู้มากกว่า (The More Knowledgeable Other - MKO) คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้อื่นในกลุ่มหรือสังคมไม่จำกัดแค่ครูผู้สอนหรือผู้ที่อาวุโสกว่าแต่รวมไปถึงเพื่อนและผู้ที่มีอาวุโสน้อยกว่า

คาแกน (Kagan) ได้นำแนวคิดของไวทก๊อตสกี (Vygotsky) มาต่อยอด โดยให้ความสำคัญกับสองประเด็นหลัก คือ 1) ทำอย่างไรให้ผู้มีความรู้มากกว่า และผู้มีความรู้น้อยกว่า สามารถเรียนรู้และพัฒนาพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) ทำอย่างไรให้สามารถแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นสองระดับสำคัญคือ ระดับทางสังคม และ ระดับบุคคล จากสองประเด็นดังกล่าว คาแกน(Kagan) จึงเกิดแนวความคิด เทคนิคการเรียนรู้แบบ กลุ่ม คู่ เดี่ยว (TPS) โดยแบ่งการเรียนรู้เป็นสามระดับ ได้แก่ ระดับกลุ่ม (team) ระดับคู่ (pair) และระดับเดี่ยว (solo)

1. ระดับกลุ่ม (team) ผู้เรียนที่มีความสามารถมากกว่าสามารถร่วมเรียนและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถน้อยกว่า โดย Estes และ Vaughan (1985) กล่าวว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิคน้อยจะสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกมาก

2. ระดับคู่ (pair) ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมได้มากขึ้นและสามารถใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนระดับกลุ่ม มาต่อยอด (Lie, 2002)

3. ระดับเดี่ยว (solo) หลังจากที่ผู้เรียนได้ผ่านการเรียนรู้จาก ระดับกลุ่มและระดับคู่ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไวทกอสกี (Vygotsky) ที่ว่าสุดท้ายทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพได้ด้วยตนเอง

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) เป็นสรรพภาพของสมองในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครู นักการศึกษาจึงได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

เดโช สวานานนท์ (2512, น. 3) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามจากการลงแรงเพื่อมุ่งในจุดหมายปลายทางที่ต้องการ หรืออาจจะหมายถึงความสำเร็จที่ได้รับแต่ละด้าน

ไพศาล หวังพานิช (2536, น. 9) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอสรุปได้ว่า เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นมาจากการฝึกอบรมสั่งสอน โดยตรง คือ พฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนของเด็ก ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมินค่า

อารมณ เพชรชื่น (2527, น. 46) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่างๆ ทั้งที่ โรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, น.29) ได้ให้ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึงคุณลักษณะรวมทั้งความรู้ความสามารถหรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์การเรียนการสอน ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนหรือคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถของบุคคลที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ การฝึกฝนและการอบรมจนประสบความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพ

2.5.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom. 1976, p.139) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความคิด (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวกับกระบวนการต่างๆทางด้านสติปัญญาและสมอง ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความรู้ความจำ หมายถึง ความสามารถระลึกถึงเรื่องราวประสบการณ์ที่ผ่านมา
 - 1.2 ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความ การแปลความ การตีความ การขยายความของเรื่องได้
 - 1.3 ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้หรือหลักวิชาที่เรียนมาแล้วในการสร้างสถานการณ์จริงๆ หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน
 - 1.4 ด้านการวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่างๆ หรือวัตถุดิบของเพื่อต้องการค้นหาสาเหตุเบื้องต้น หาความสัมพันธ์ระหว่างใจความระหว่างส่วนรวมระหว่างตอนตลอดจนหาหลักการที่แฝงอยู่ในเรื่อง
 - 1.5 ด้านการสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้มาจัดระบบใหม่เป็นเรื่องราวใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม มีความหมายและประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม
 - 1.6 ด้านการประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยคุณค่าของบุคคล เรื่องราว วัสดุสิ่งของอย่างมีหลักเกณฑ์
2. ด้านความรู้สึก (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการในด้านความสนใจ คุณค่า ความซาบซึ้งและเจตคติต่างๆ ของนักเรียน
3. ด้านการปฏิบัติการ (Psycho – motor Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติและการดำเนินการ เช่น การทดลอง
- ไพบาล หวังพานิช (2536, น.89) ได้แบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดหมาย และลักษณะสาระที่จัดการเรียนรู้ สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะสาระ ดังนี้
1. การวัดผลด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในรูปแบบของการกระทำจริงเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การงาน เป็นต้น การวัดผลแบบนี้ จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)
 2. การวัดผลด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาอันเป็นประสบการณ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียนอันรวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ สามารถวัดผลได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test)
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น สามารถวัดได้ทั้งด้านทักษะปฏิบัติ โดยการใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ และการวัดทางด้านเนื้อหาโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน
1. ด้านความรู้ความคิด (Cognitive Domain) โดยวัดพฤติกรรมด้านความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

2. ด้านความรู้สึก (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการในด้านความสนใจ คุณค่าความซาบซึ้งและเจตคติต่างๆ ของนักเรียน

3. ด้านการปฏิบัติการ (Psycho – motor Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติ และการดำเนินการ

2.5.3 หลักการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วาริ ว่องพินยรัตน์ (2530, น.10) กล่าวว่า เมื่อครูทำการสอนนักเรียนจบ จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงในการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นับว่าเป็นเครื่องมือในการประเมินการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ดังนั้นการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีจะต้องมีการวางแผนหลักการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. ก่อนที่จะลงมือสร้างแบบทดสอบจะต้องทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร (A Table of Specification) ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นตารางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับเนื้อหาวิชาจะช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องสร้างแบบทดสอบวัดเนื้อหาหรือพฤติกรรมอย่างไร เพราะแต่ละเนื้อหาแต่ละพฤติกรรมมีความสำคัญต่างกัน ตารางวิเคราะห์หลักสูตร จึงควรเตรียมไว้ก่อนเริ่มสอน และเมื่อสร้างเสร็จแล้วควรนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2. แบบทดสอบทั้งฉบับจะต้องประกอบด้วยข้อทดสอบหลายๆ ข้อ และหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของเนื้อหาวิชาบางตอน อาจจะเหมาะกับรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แล้วรวบรวมข้อทดสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ เช่น แบบเติมคำ แบบถูกผิด หรือแบบหลายตัวเลือก เป็นต้น

3. เขียนคำชี้แจงในการทำข้อสอบแต่ละประเภทให้รัดกุมชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียนทราบว่าแต่ละข้อต้องทำอะไร

4. ควรให้ข้อทดสอบแต่ละข้อจบในหน้าเดียวกัน ไม่ควรมีคำถามอยู่หน้าหนึ่ง คำตอบอยู่อีกหน้าหนึ่ง เพราะอาจทำให้เกิดการสับสนหรือเสียเวลาพลิกไปพลิกมา

5. สร้างข้อสอบทันทีภายหลังที่สิ้นสุดการสอน เพื่อให้ข้อสอบวัดได้ตรงตามเนื้อหามากยิ่งขึ้น

6. ควรสร้างข้อสอบให้มีความยากพอเหมาะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพและเพื่อให้แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นสูงสุด

7. ควรสร้างแบบทดสอบให้มีจำนวนมากกว่าที่ต้องการในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ประมาณร้อยละ 25 – 50 เพราะภายหลังจากการตรวจทาน หรือการวิเคราะห์แบบทดสอบแล้ว อาจมีการตัดแบบทดสอบบางข้อที่ใช้ไม่ได้ออกไป

8. หลังจากสร้างแบบทดสอบเสร็จแล้วควรตรวจทานแก้ไขขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาในสิ่งต่อไปนี้

8.1 แบบทดสอบจะต้องวัดพฤติกรรมและเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

8.2 แบบทดสอบจะต้องมีคำถามที่เป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและมีตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงตัวเดียว

8.3 แบบทดสอบทุกข้อต้องมีความอิสระจากกัน

8.4 แบบทดสอบจะต้องเขียนให้ถูกหลักภาษา

8.5 คำถามในแต่ละข้อต้องชัดเจน รัดกุมและเข้าใจง่าย

8.6 ถ้าเป็นแบบทดสอบแบบหลายตัวเลือกต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

8.6.1 คำถามต้องเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์

8.6.2 คำตอบที่ถูกต้องมีเพียงตัวเดียว

8.6.3 ตัวลวงต้องเป็นคำตอบผิดจริงๆ

8.6.4 ตัวเลือกทุกตัวมีลักษณะเป็นเอกพจน์จากกัน

9. ควรให้เพื่อนครูด้วยกันช่วยอ่านและตรวจทานอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบด้านภาษาและป้องกันการแปลความหมายที่คลาดเคลื่อน

10. นำแบบทดสอบที่เสร็จสมบูรณ์ไปทดสอบกับผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการศึกษาที่สามารถวัดคุณลักษณะ ความรู้และความสามารถต่างๆ ของนักเรียน ดังนั้น การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพที่ดีนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน คำนึงถึงตัวชี้วัด การสร้างแบบวัด จนกระทั่งได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจทานอีกรอบ ซึ่งผู้สอนต้องมีความชำนาญในเนื้อหาและมีความรอบคอบในการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายต่อไป

2.6 ความพึงพอใจ

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ มีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดมพัฒนกิจ (2548, น.169) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับของความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นพฤติกรรมการแสดงออกในทางบวกของบุคคลที่เกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์อันหนึ่งอันใด ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ก๊อต (อัครเดช จำนวนธรรม, 2549, น. 30 อ้างอิงจาก Good, 1973, p. 384) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นคุณภาพ,สภาพ หรือระดับของความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องานของเขา

วัลแมน (อัครเดช จำนวนธรรม, 2549, น. 30 อ้างอิงจาก Wolman, 1973, p. 287) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของความต้องการหรือแรงจูงใจ

รัตนา พรหมภาพ (2551, น. 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม เป็นความรู้สึกส่วนตัวทั้งทางด้านบวกและลบ ขึ้นอยู่กับการได้รับ การตอบสนอง เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของบุคคลที่มีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จารุชา เมฆะสุวรรณ (2555, น. 60) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในทางบวก และแสดงพฤติกรรมตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ

วันเฉลิม กลิ่นศรีสุข (2558, น. 44) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก ความชอบ ความสนใจและทัศนคติของแต่ละบุคคลเนื่องมาจากสิ่งเร้าแรงจูงใจและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นจากพฤติกรรมต่าง ๆ

สุวิทย์ สุวรรณชาติ (2559, น. 50) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลในเชิงบวก ที่มีผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอน จนกิจกรรมนั้นๆบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของความชอบ ความสนใจ เนื่องมาจากสิ่งเร้า แรงจูงใจ และ

สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอน ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆในทางบวก การได้รับการเอาใจใส่ ยินดี พึงพอใจ เป็นสภาพหรือระดับของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ หรือความรู้สึกมีความสุข พึงพอใจความสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความคาดหวังที่มีต่อการปฏิบัติงาน การปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอน จนกิจกรรมนั้นๆบรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของความชอบ ความสนใจเนื่องมาจากสิ่งเร้าแรงจูงใจ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอนของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

2.6.2 การวัดความพึงพอใจ

ภนิดา ชัยปัญญา (2541, น. 11) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจสอบถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ กัน
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรง ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจที่สามารถทราบความพึงพอใจโดยการสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกมาจากการพูด กริยา ท่าทาง ซึ่งวิธีนี้ต้องอาศัยการสังเกตอย่างจริงจังและมีระเบียบแบบแผน

สุมาลี จันทร์ชโล (2547, น. 50) อธิบายว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้สึกมีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์ บันทึกการสังเกต และเครื่องมือหนึ่งที่น่าสนใจก็คือแบบวัดทัศนคติรูปแบบมาตราวัดทัศนคติของลิเคิร์ต Linkert มาตรานี้ประกอบด้วยข้อความทัศนคติซึ่งเป็นความรู้สึกต่อสิ่งที่จะวัด ข้อความดังกล่าวจะมีทั้งในทางบวกและทางลบ การสร้างมาตราวัดทัศนคตินี้มีวิธีการดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการประเมินโดยระบุว่าวัดคุณลักษณะใดต่อสิ่งใด
2. นิยามความหมายของทัศนคติให้ชัดเจนว่าประกอบด้วยลักษณะใดบ้างซึ่งจะใช้เป็นกรอบสำหรับวัด

3. รวบรวมข้อความที่แสดงทัศนคติในระดับต่าง ๆ ของบุคคลข้อความนี้ควรครอบคลุมคุณลักษณะทั้งหมดที่ต้องการวัด โดยการเขียนข้อคำถามมากกว่าจำนวนข้อที่ต้องการใช้ข้อความควรแสดงทัศนคติในทางที่ดี (บวก) และในทางที่ไม่ดี (ลบ) จำนวนที่ใกล้เคียงกัน

4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาเกี่ยวกับความครอบคลุมครบถ้วนตามคุณลักษณะทั้งหมดที่ต้องการวัดตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาษาแต่ละข้อความกับระดับของความเห็น โดยปกติมาตรวัดทัศนคติของ Linkert แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

5. ทดลองใช้ข้อความที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นอาจมีบางข้อความที่ยังไม่ชัดเจนหรือกำกวมจึงควรนำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งเพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม ตรวจสอบว่ายังมีข้อความใดต้องแก้ไข

6. กำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละตัวเลือกวิธีที่ง่ายคือ กำหนดตามน้ำหนักสมมติ เช่น กำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 และ 1 สำหรับข้อความในทางบวก ส่วนข้อความในทางลบให้น้ำหนักกลับกัน

7. ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยวิเคราะห์ความตรงของแบบทดสอบ หรืออาจใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก็ได้

รัชวลี วรรณวิ (2548, น. 21) ได้กล่าวไว้ว่ามาตรวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร การควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จารุชา เมฆะสุวรรณ (2555, น. 62) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และประเมินวัด

ความพึงพอใจเป็นทางบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยอาศัยสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลากหลายวิธีทั้งการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับบุคคลระดับต่าง ๆ เพื่อวัดความพึงพอใจแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ใน 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านครูผู้สอน แบบมาตราส่วนประเมินค่า Rating Scale 5 ระดับตามแนวคิดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปริญานุษ สถาวรมณี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมในหลักสูตรเสริม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ด้วย 3 หลักการ ได้แก่ หลักเอกกัตบุคคล หลักประชาธิปไตย และหลักการปฏิบัติ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของนักเรียนของ แอสติน ประกอบด้วย 10 กิจกรรม เมื่อทดลองใช้กิจกรรมในการเข้าค่ายพักแรมเป็นเวลา 5 วัน ผลปรากฏว่า ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.86 มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

มนรัตน์ สมสุข (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีความสามารถในการคิด

วิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดคะแนนเฉลี่ยเป็นร้อยละ 88.28 ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สุพัตรา คำสุข (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการสอบ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพียงฤทัย พุฒิกุลเกษม (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ในรายวิชา ส33265 โครงการประวัติศาสตร์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หัวข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากที่สุดมีทั้งสิ้น 4 หน่วยการเรียนรู้ 2) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีเยี่ยม 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนในรายวิชา ส33265 โครงการประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.78

วนารัตน์ ราชอาว (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ ที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุปानी วังกานนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.38/71.63 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5017 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของMarzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของMarzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศศิพัชร จำปา (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนมีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น ผู้เรียนมีคะแนนในการประเมินความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีสำนึกรักษ์ท้องถิ่นในระดับมากที่สุด และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

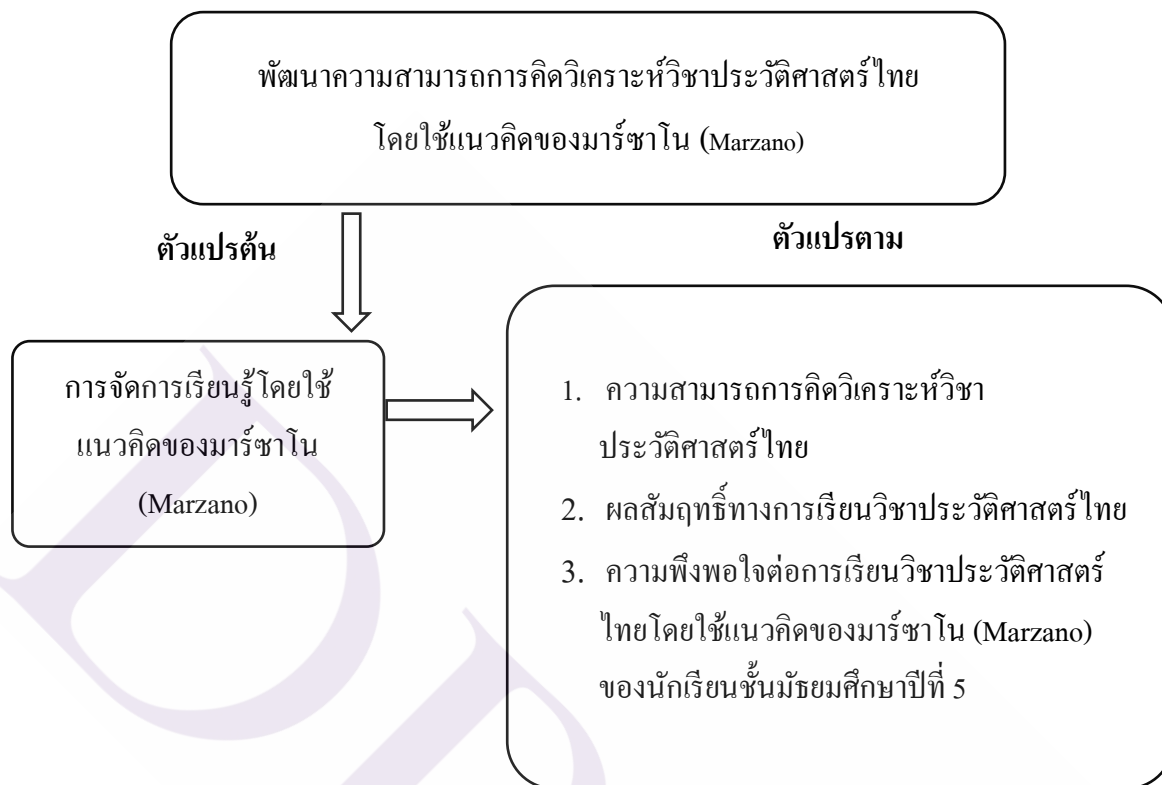
ชนกานต์ พิษณุวานิช (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 25 คน ผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60 3) พฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาประวัติศาสตร์ ประเมินโดยครู ภาพรวมกิจกรรมทั้ง 3 ครั้งอยู่ในระดับดี และนักเรียนประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง ภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับดี (Mean = 4.30, S.D.= 0.76) 4) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.44, S.D.= 0.62)

เบรก โทค (Berghold. 1999, p.1054) ได้ศึกษารูปแบบการคิดเชิงวิเคราะห์และการใช้ความรู้ต่อการเข้าใจเบื้องต้นของนักเรียนในมโนทัศน์จำกัด ในวิชาแคลคูลัสจากการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียน 10 คนมีการพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ในสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่สามารถอ่านผลของกราฟและตารางและคาดเดาความจำกัด นักเรียนเรียนรู้ว่าตารางและกราฟที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้อ่านผลผิด และวิเคราะห์ยาก กราฟและตารางที่ปรากฏบนเครื่องคิดเลขจึงถูกกำหนดเป็นมาตรฐานนำมาเปรียบเทียบ โดยไม่มีการวิเคราะห์ การตระหนักในข้อจำกัดของเครื่องคิดเลขไม่มีนัยกับการคาดเดาอย่างจำกัด นักเรียนไม่รู้วิธีการเปลี่ยนจากเกือบใช้ เป็นใช้ในการตัดสินใจสถานการณ์อันจำกัด

รีเกอร์ (Reger, 2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทำอย่างไรจึงจะทำให้เด็กมีความฉลาดด้านการคิด โดยใช้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้การเรียนรู้โดยวิธีสืบเสาะเป็นฐานเป็นวิธีที่ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้านการคิดของนักเรียน สถาบันมาตรฐานด้านวิทยาศาสตร์ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และได้เตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถพิเศษในการประชุม ได้ศึกษาเกี่ยวกับเอกสารการคิดวิเคราะห์ในด้านวิทยาศาสตร์โดยในการทดลองครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด 5 จากการศึกษาครั้งนี้ใช้เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์เกรด 3 บทคือเอกสารที่เกี่ยวกับการสืบเสาะหาความรู้แนวความคิดและผลกระทบที่มีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการเรียนในห้องเรียนจะทำการเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เลือกความสำคัญของเนื้อหาใช้เทคนิควิธีการสืบเสาะหาความรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับวิธีการคิดวิเคราะห์วิธีโอเทปความคิดเห็นและบันทึกของนักเรียนเหล่านี้เป็นร่องรอยของการเก็บหลักฐานข้อมูลจากการใช้เทคนิควิธีสืบเสาะหาความรู้นี้ทำให้คะแนนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนดีขึ้นเพราะเด็กได้มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มซึ่งได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูก็มีอิทธิพลมากในการสร้างรูปแบบที่ทำให้มีความคิดในระดับที่สูงขึ้นในการถามนักเรียนเนื่องจากได้มีการฝึกถาม-ตอบที่ละน้อยจนเกิดการคิดวิเคราะห์ในตัวเด็กนักเรียน

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศในและต่างประเทศข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการคิดวิเคราะห์ สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำงานวิจัยข้างต้นมาสนับสนุนการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 165 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียน 24 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย รวม 15 คาบเรียน คาบละ 50 นาที

3.2.2 แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 1 ชุด

3.2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล จำนวน 1 ชุด

3.2.4 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 2 ชุด

3.2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระวิชา ประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.3.1.2 ศึกษาหลักการและวิธีการเรียนประวัติศาสตร์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.1.3 วิเคราะห์และเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาสร้างแผนจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ไทย

3.3.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และ ตัวชี้วัด จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ คาบละ 50 นาที รวม 15 คาบเรียน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย	จำนวน 3 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย	จำนวน 3 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	ปฏิรูปบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5	จำนวน 3 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475	จำนวน 3 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	อิทธิพลของตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย	จำนวน 3 คาบ

3.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.58-66) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่า มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

3.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00

3.3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย

3.3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รูปแบบและวิธีการสร้างแบบประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย เป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล กำหนดประเด็นในการประเมินเป็น 5 ด้าน ได้ได้แก่

1. ด้านการจำแนก (Matching)
2. ด้านการจัดกลุ่ม (Classification)
3. ด้านการสรุป (Error analysis)
4. ด้านการประยุกต์ (Generalizing)
5. ด้านการคาดการณ์ (Specifying)

3.3.2.3 กำหนดเกณฑ์ของแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยแบบรูบริกส์ (Rubric) ประเภทแยกองค์ประกอบ โดยใช้แบบประเมินค่า Rating Scale 3 ระดับ ใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

ประเด็นการคิด วิเคราะห์	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ด้านการจำแนก	สามารถจำแนกรายละเอียดและเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของเนื้อหาได้อย่างมีหลักเกณฑ์ถูกต้อง ครบถ้วน	สามารถจำแนกรายละเอียดและเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของเนื้อหาได้อย่างมีหลักเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่	สามารถจำแนกรายละเอียดและเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของเนื้อหาได้บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้เลย
2. ด้านการจับกลุ่ม	สามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่มีลักษณะเหมือนกันได้ถูกต้อง ครบถ้วน	สามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่มีลักษณะเหมือนกันได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	สามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่มีลักษณะเหมือนกันได้บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้เลย
3. ด้านการสรุป	สามารถแยกแยะความสัมพันธ์กันและไม่สัมพันธ์กันเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆสู่การสรุปอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ถูกต้องครบถ้วน	สามารถแยกแยะความสัมพันธ์กันและไม่สัมพันธ์กันเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆสู่การสรุปอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้เป็นส่วนใหญ่	สามารถแยกแยะความสัมพันธ์กันและไม่สัมพันธ์กันเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆสู่การสรุปอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้น้อยหรือไม่ได้เลย

ประเด็นการคิด วิเคราะห์	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
4. ด้านประยุกต์	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้ อย่างถูกต้องครบถ้วน	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้ เป็นส่วนใหญ่	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้บ้าง เล็กน้อยหรือไม่ได้เลย
5. ด้านการ คาดการณ์	สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตได้ ได้อย่างถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ ครบถ้วน	สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตได้ ได้อย่างถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์เป็น ส่วนใหญ่	สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตได้ไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์

3.3.2.4 นำแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับสิ่งที่ ต้องการวัด ความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องด้านภาษาและปรับปรุงคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษา

3.3.2.5 จากนั้นนำแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยที่ ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง จุดประสงค์การเรียนรู้กับสิ่งที่ต้องการวัด ความชัดเจนและความถูกต้องด้านภาษา และนำข้อมูลที่ รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence บุญชม ศรีสะอาด. 2550, น.58-66) ซึ่งมีค่า เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด

แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00

3.3.2.6 นำแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยที่ผ่านการปรับปรุงตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล

3.3.3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รูปแบบและวิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลกำหนดประเด็นในการประเมินเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ความร่วมมือในการทำงาน
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4. การตรงเวลา
5. การนำเสนอ

3.3.3.3 กำหนดเกณฑ์ของแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลแบบรูบริกส์ (Rubric) ประเภทแยกองค์ประกอบ โดยใช้แบบประเมินค่า Rating Scale 3 ระดับ ใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

- ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ระดับดี
- ค่าเฉลี่ย 1.67- 2.33 หมายถึง พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.66 หมายถึง ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มเป็นบ้างเล็กน้อยหรือไม่ให้ความร่วมมือเลย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม	สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มบ้างเล็กน้อย
3. ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน	สมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่บ้างหรือเล็กน้อย
4. การตรงเวลา	งานเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตรงตามเวลาที่กำหนด	งานเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนแต่ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด	งานเสร็จไม่สมบูรณ์และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด
5. การนำเสนอ	มีการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้มาก	มีการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้บ้างเป็นส่วนใหญ่	ขาดการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ไม่สมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้เลย

3.3.3.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับสิ่งที่ต้องการวัดความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องด้านภาษาและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.3.5 จากนั้นนำแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับสิ่งที่ต้องการวัด ความชัดเจนและความถูกต้องด้านภาษา และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence บุญชม ศรีสะอาด. 2550, น.58-66) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00

3.3.3.6 แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคลที่ผ่านการปรับปรุงตาม

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เป็นปรนัยแบบเลือกตอบ 4

ตัวเลือก จำนวน 2 ชุด ชุดละ 30 ข้อ เป็นแบบคู่ขนานใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3.4.1 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อแนะนำและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.4.2 จากนั้นนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพของเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และนำ ข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence บุญชม ศรีสะอาด. 2550, น.58-66) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การ พิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วัด

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 ขึ้นไป

3.3.4.3 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบคะแนนของนักเรียน นำคะแนนมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยกำหนดการผ่าน ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 และอำนาจจำแนก (r) 0.2 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2550, น.58-66) จำนวน 30 ข้อ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.333 – 0.708 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.2 ขึ้นไป

3.3.4.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3.5 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.3.5.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.3.5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด 15 ข้อ โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านครูผู้สอน แบบมาตราส่วนประเมิน ค่า Rating Scale 5 ระดับ ตามแนวคิดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

แบบมาตราส่วนประเมินค่า Rating Scale 5 ระดับ หากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและแปลผลโดยใช้มาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การ ให้คะแนนดังนี้ (Likert, Rensis A., 1961)

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน ดังนี้ (Likert,

Rensis A., 1961)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ความกว้างของอัตรากำหนดของค่าเฉลี่ยมีเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยการ ใช้สมการทางคณิตศาสตร์

3.3.5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องด้านภาษา และให้ ข้อเสนอแนะ ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.5.4 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบให้คะแนนคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.58-66) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึงแน่ใจว่าแบบสอบถามวัตถุประสงค์/เนื้อหานั้น
- 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามวัตถุประสงค์/เนื้อหานั้น
- 1 หมายถึงแน่ใจว่าแบบสอบถามไม่วัตถุประสงค์/เนื้อหานั้น

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 ขึ้นไป

3.3.5.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัยการพัฒนาศามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 24 คน มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.4.1 ขั้นเตรียม

3.4.1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.4.1.2 ทดสอบก่อนเรียนโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เป็นปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 30 ข้อ

3.4.1.3 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แบบละความสามารถ โดยใช้คะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

3.4.2 ชั้นทดลอง

3.4.2.1 ผู้วิจัยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 คาบเรียน

3.4.2.2 ผู้วิจัยประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย เป็นกลุ่ม และรายบุคคล และประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินหลังจากทำกิจกรรมในแต่ละ แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นมีการประเมินทั้งหมดจำนวน 5 ครั้ง

3.4.2.3 ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียน เป็นปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนแบบคู่ขนาน

3.4.2.4 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน วิชา ประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด 15 ข้อ

3.4.3 ชั้นสรุป

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทำแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชา ประวัติศาสตร์ไทย แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยการหาร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

3.5.3 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน Paired-Samples t-test

3.5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์โดย ใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.5.5 ประมวลผล แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.6 อภิปรายผลโดยใช้ตารางและการพรรณนา

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 122)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3.6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

โดย	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	กำลังสองของคะแนนผลรวม
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6.2.1 หาค่าความเที่ยงตรงดัชนีความสอดคล้อง (Index item of – Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.58-66) คำนวณค่า IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหา องค์ประกอบที่ต้องการวัด
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.2.1 การหาค่าความยากง่าย (p) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 97)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดที่ทำข้อนั้น

3.6.2.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, น. 209-211)

$$D = \frac{R_u - R_l}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_u	แทน	จำนวนคนกลุ่มเก่งที่ตอบข้อนั้นถูก
	R_l	แทน	จำนวนคนกลุ่มอ่อนที่ตอบข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

3.6.2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร K.R. 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder & Richardson) มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.103)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในข้อนั้นๆ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3.6.3.1 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยวัดก่อนเรียน และหลังเรียน โดยคำนวณจากสูตร Paired-Samples T-Test (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}; \text{ df} = n-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) พัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย
- 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

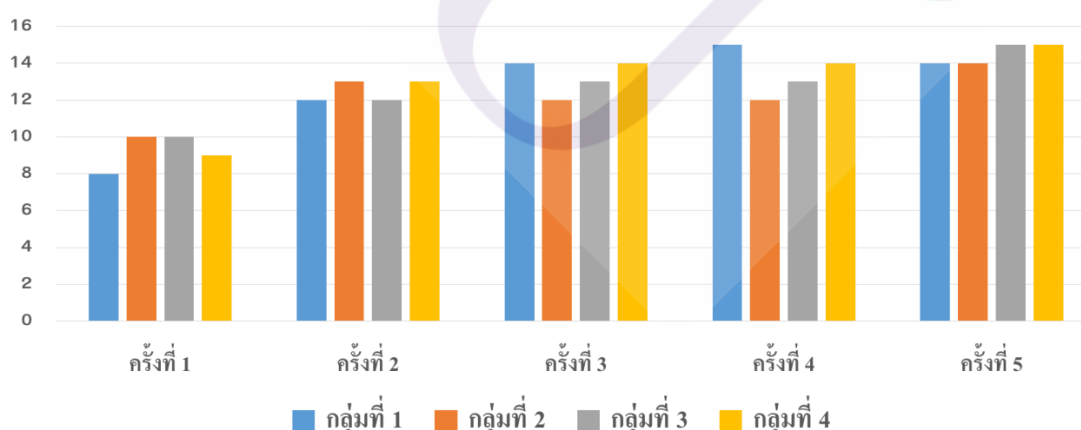
ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

ตอนที่ 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 4.1 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

กลุ่ม	ความสามารถการคิดวิเคราะห์จำนวน 5 ครั้ง					รวม 75 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ ผ่าน ร้อยละ 80
	ครั้งละ 15 คะแนน							
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5			
1	8	12	14	15	14	63	84.00	ผ่าน
2	10	13	12	12	14	61	81.33	ผ่าน
3	10	12	13	13	15	63	84.00	ผ่าน
4	9	13	14	14	15	65	86.67	ผ่าน

จากตารางที่ 4.1 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน 4 กลุ่ม พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิแสดงคะแนนความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

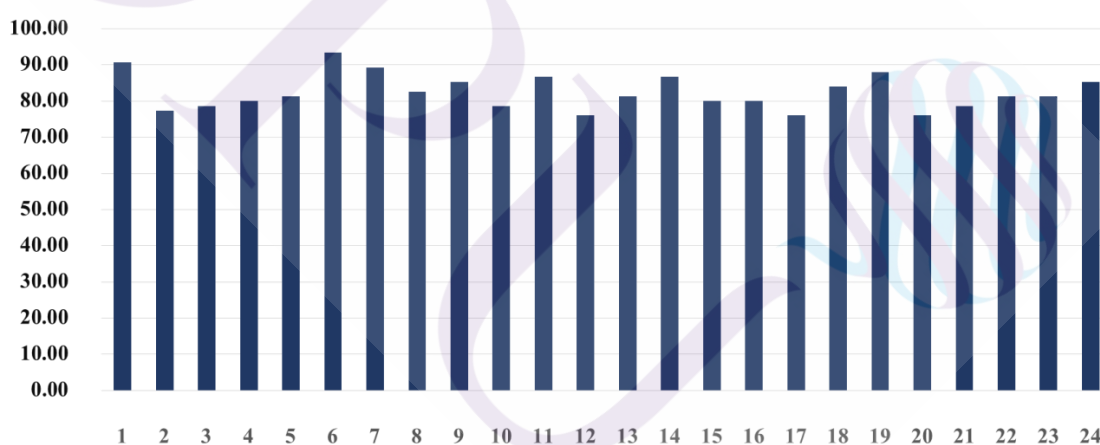
ตารางที่ 4.2 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์หวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน(Marzano) เป็นรายบุคคล จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

ลำดับ	ความสามารถการคิดวิเคราะห์จำนวน 5 ครั้ง					รวม 75 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 80
	ครั้งละ 15 คะแนน							
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5			
1	11	13	14	15	15	68	90.67	ผ่าน
2	10	11	12	13	12	58	77.33	ไม่ผ่าน
3	10	11	12	12	14	59	78.67	ไม่ผ่าน
4	12	9	13	12	14	60	80.00	ผ่าน
5	10	13	12	12	14	61	81.33	ผ่าน
6	12	13	15	15	15	70	93.33	ผ่าน
7	11	14	13	14	15	67	89.33	ผ่าน
8	9	14	12	13	14	62	82.67	ผ่าน
9	9	13	13	14	15	64	85.33	ผ่าน
10	10	11	11	12	15	59	78.67	ไม่ผ่าน
11	12	12	13	13	15	65	86.67	ผ่าน
12	10	10	11	12	14	57	76.00	ไม่ผ่าน
13	10	11	12	13	15	61	81.33	ผ่าน
14	12	13	13	14	13	65	86.67	ผ่าน
15	10	11	13	12	14	60	80.00	ผ่าน
16	11	10	13	11	15	60	80.00	ผ่าน
17	10	12	12	11	12	57	76.00	ไม่ผ่าน
18	11	11	12	14	15	63	84.00	ผ่าน
19	11	12	14	14	15	66	88.00	ผ่าน
20	10	11	11	12	13	57	76.00	ไม่ผ่าน
21	10	11	12	12	14	59	78.67	ไม่ผ่าน
22	11	10	12	13	15	61	81.33	ผ่าน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	ความสามารถการคิดวิเคราะห์จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 15 คะแนน					รวม 75 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 80
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5			
23	10	11	11	14	15	61	81.33	ผ่าน
24	12	9	13	15	15	64	85.33	ผ่าน
	คะแนนเฉลี่ย					61.83	82.44	

จากตารางที่ 4.2 แสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17

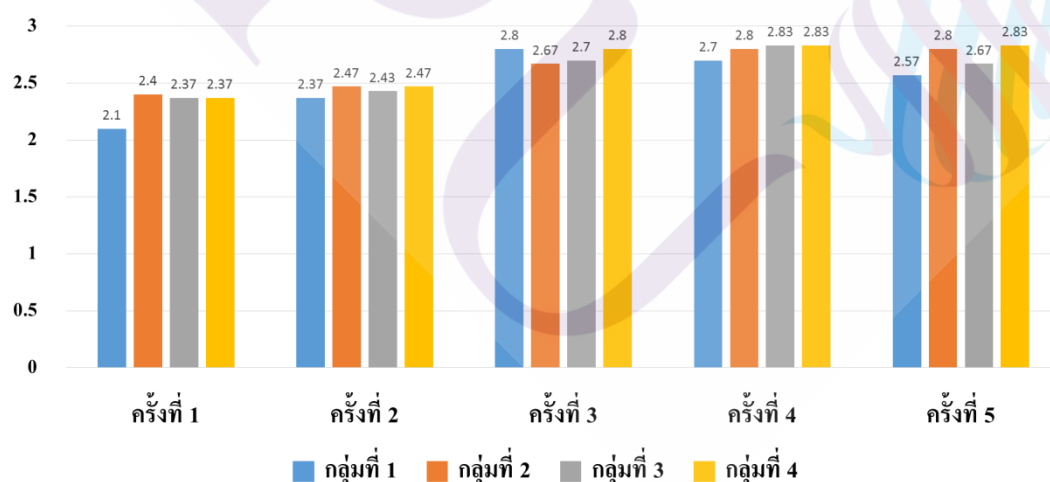

ภาพที่ 4.2 แผนภูมิแสดงคะแนนร้อยละของความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) เป็นรายบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

ตารางที่ 4.3 แสดงคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง

กลุ่มที่	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5		
1	2.10	2.37	2.80	2.70	2.57	2.51	ดี
2	2.40	2.47	2.67	2.80	2.80	2.63	ดี
3	2.37	2.43	2.70	2.83	2.67	2.60	ดี
4	2.37	2.47	2.80	2.83	2.83	2.66	ดี
						2.60	ดี

จากตารางที่ 4.3 แสดงคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง พบว่า ภาพรวมพฤติกรรมการทำงานกลุ่มทั้ง 5 ครั้ง นักเรียนทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี

ภาพที่ 4.3 แผนภูมิแสดงคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน เป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 ครั้ง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 4.4 แสดงเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้
แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

ลำดับ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
	ก่อนเรียน 30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	หลังเรียน 30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	
1	17	56.67	27	90.00	สูงขึ้น
2	9	30.00	15	50.00	สูงขึ้น
3	16	53.33	20	66.67	สูงขึ้น
4	18	60.00	24	80.00	สูงขึ้น
5	12	40.00	24	80.00	สูงขึ้น
6	16	53.33	26	86.67	สูงขึ้น
7	15	50.00	26	86.67	สูงขึ้น
8	16	53.33	24	80.00	สูงขึ้น
9	19	63.33	28	93.33	สูงขึ้น
10	17	56.67	18	60.00	สูงขึ้น
11	15	50.00	22	73.33	สูงขึ้น
12	10	33.33	20	66.67	สูงขึ้น
13	18	60.00	26	86.67	สูงขึ้น
14	10	33.33	24	80.00	สูงขึ้น
15	10	33.33	24	80.00	สูงขึ้น
16	19	63.33	27	90.00	สูงขึ้น
17	16	53.33	24	80.00	สูงขึ้น
18	18	60.00	29	96.67	สูงขึ้น
19	19	63.33	26	86.67	สูงขึ้น
20	12	40.00	23	76.67	สูงขึ้น
21	12	40.00	24	80.00	สูงขึ้น

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
	ก่อนเรียน 30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	หลังเรียน 30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	
22	16	53.33	21	70.00	สูงขึ้น
23	15	50.00	25	83.33	สูงขึ้น
24	13	43.33	24	80.00	สูงขึ้น

จากตารางที่ 4.4 แสดงเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.5 แสดงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	n	Mean	S.D.	t	Sig(2-tailed)
ก่อนเรียน	24	14.91	3.16	13.97*	.000
หลังเรียน	24	23.79	3.21		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนมีค่า Mean =14.91, S.D. =3.16 และหลังเรียนมีค่า Mean = 23.79, S.D.= 3.21 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Paired samples t-test นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 13.97, sig = .000)

ตารางที่ 4.6 แสดงเปรียบเทียบคะแนน/ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย

ลำดับ	ความสามารถการคิดวิเคราะห์จำนวน 5 ครั้ง			ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	รวม 75 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 80	หลังเรียน 30 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ
1	68	90.67	ผ่าน	27	90.00
2	58	77.33	ไม่ผ่าน	15	50.00
3	59	78.67	ไม่ผ่าน	20	66.67
4	60	80.00	ผ่าน	24	80.00
5	61	81.33	ผ่าน	24	80.00
6	70	93.33	ผ่าน	26	86.67
7	67	89.33	ผ่าน	26	86.67
8	62	82.67	ผ่าน	24	80.00
9	64	85.33	ผ่าน	28	93.33
10	59	78.67	ไม่ผ่าน	18	60.00
11	65	86.67	ผ่าน	22	73.33
12	57	76.00	ไม่ผ่าน	20	66.67
13	61	81.33	ผ่าน	26	86.67
14	65	86.67	ผ่าน	24	80.00
15	60	80.00	ผ่าน	24	80.00
16	60	80.00	ผ่าน	27	90.00
17	57	76.00	ไม่ผ่าน	24	80.00
18	63	84.00	ผ่าน	29	96.67
19	66	88.00	ผ่าน	26	86.67
20	57	76.00	ไม่ผ่าน	23	76.67
21	59	78.67	ไม่ผ่าน	24	80.00
22	61	81.33	ผ่าน	21	70.00
23	61	81.33	ผ่าน	25	83.33
24	64	85.33	ผ่าน	24	80.00

จากตารางที่ 4.6 แสดงเปรียบเทียบคะแนน/ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงขึ้น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83

ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

ตารางที่ 4.7 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน

ข้อที่	รายการ	Mean	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับ
ด้านผู้เรียน		4.49	0.53	มากที่สุด	2
1	ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์	4.67	0.48	มากที่สุด	(1)
2	สามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองได้อย่างเป็นระบบ	4.42	0.50	มากที่สุด	(4)
3	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดหรือหลักการได้	4.58	0.58	มากที่สุด	(2)
4	มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่	4.46	0.51	มากที่สุด	(3)
5	สามารถนำหลักการที่ได้จากการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและภาคการณบนพื้นฐานของเหตุและผลได้	4.33	0.56	มากที่สุด	(5)
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้		4.57	0.51	มากที่สุด	1
6	มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย	4.58	0.50	มากที่สุด	(3)
7	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.54	0.59	มากที่สุด	(4)
8	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.71	0.46	มากที่สุด	(1)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	Mean	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ
9	ฝึกการทำงานเป็นทีม	4.42	0.50	มากที่สุด	(5)
10	ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	4.63	0.49	มากที่สุด	(2)
ด้านครูผู้สอน		4.47	0.55	มากที่สุด	3
11	ชี้แจงวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาอย่าง ชัดเจน	4.33	0.48	มากที่สุด	(4)
12	ชี้แจงเกณฑ์และวิธีประเมินผลล่วงหน้าชัดเจน	4.46	0.51	มากที่สุด	(3)
13	ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน	4.54	0.51	มากที่สุด	(1)
14	ให้คำแนะนำในระหว่างการทำกิจกรรม	4.46	0.59	มากที่สุด	(3)
15	หาแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุดหรือแหล่งอื่น ๆ	4.50	0.66	มากที่สุด	(2)
เฉลี่ยรวม		4.51	0.53		

จากตารางที่ 4.7 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีคะแนนเฉลี่ย เรียงจากมากไปน้อยมีดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (Mean = 4.57, S.D. = 0.51) ด้านผู้เรียน (Mean = 4.49, S.D. = 0.53) และด้านครูผู้สอน (Mean = 4.47, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Mean = 4.71, S.D. = 0.46) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (Mean = 4.63, S.D. = 0.49) มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย (Mean = 4.58, S.D. = 0.50) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น (Mean = 4.54, S.D. = 0.59) ฝึกการทำงานเป็นทีม (Mean = 4.42, S.D. = 0.50)

ด้านผู้เรียน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ (Mean = 4.67, S.D. = 0.48) สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดหรือหลักการได้ (Mean = 4.58, S.D. = 0.58) มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่

(Mean=4.46, S.D.=0.51) สามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองได้อย่างเป็นระบบ (Mean=4.42, S.D.=0.50) สามารถนำหลักการที่ได้จากการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและ คาดการณ์บนพื้นฐานของเหตุและผลได้ (Mean=4.33, S.D.=0.56)

ด้านครูผู้สอน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้เรียน (Mean=4.54, S.D. =0.51) หาแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุดหรือแหล่งอื่น ๆ (Mean=4.50, S.D.=0.66) ชี้แจงเกณฑ์และวิธีประเมินผลล่วงหน้าชัดเจน (Mean=4.46, S.D.=0.51) ให้คำแนะนำในระหว่างการทำกิจกรรม (Mean=4.46, S.D.=0.59) ชี้แจงวัตถุประสงค์และเนื้อหา รายวิชาอย่างชัดเจน (Mean=4.33, S.D.=0.48)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการศึกษา ตามลำดับได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทยมีคะแนนผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 165 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหางานวิจัย

เนื้อหาในงานวิจัย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาดำเนินการจำนวน 15 คาบเรียนๆละ 50 นาที จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano)

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ

- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย
- ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน

โน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย
2. แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย
3. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล
4. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยมีวิธีการดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ มาร์ซาโน (Marzano) แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. ทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน เป็นปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 30 ข้อ

3. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แบบคละความสามารถโดยใช้ คะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ขั้นทดลอง

1. ผู้วิจัยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ ซาโน (Marzano) จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์หวิชาประวัติศาสตร์ไทย เป็นกลุ่มและ รายบุคคล และประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินหลังจากทำกิจกรรมในแต่ละแผนการ จัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นมีการประเมินทั้งหมดจำนวน 5 ครั้ง

3. ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน เป็นปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนแบบคู่ขนาน

4. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด 15 ข้อ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทำแบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์หวิชา ประวัติศาสตร์ไทย แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย ใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสามารถการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยการหาร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)
3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยการหาร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และและค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน Paired-Samples t-test
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
5. ประมวลผล แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. อภิปรายผลโดยใช้ตารางและการพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17

5.1.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนมีค่า Mean = 14.91, S.D. = 3.16 และหลังเรียนมีค่า Mean = 23.79, S.D. = 3.21 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Paired samples t-test นักเรียนมีความรู้หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 13.97, sig = .000)

5.1.3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อยมีดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (Mean = 4.57, S.D. = 0.51) ด้านผู้เรียน (Mean = 4.49, S.D. = 0.53) และด้านครูผู้สอน (Mean = 4.47, S.D. = 0.55)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวก็มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในแต่ละครั้งเพิ่มขึ้น อีกทั้งพบว่าการเรียนเป็นกลุ่มของนักเรียนแต่ละกลุ่มมีคะแนนค่อนข้างสูงในเรื่องของการคิดวิเคราะห์นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ มีจำนวนมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) มีการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้นักเรียนเกิดความร่วมมือในการทำงาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการตรงต่อเวลา ซึ่งการจัดกลุ่มนี้ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียน แสดงความคิดเห็นและแบ่งปันความเข้าใจในเนื้อหา จึงทำให้นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน (Marzano) คือการจำแนก การจัดกลุ่ม การสรุป การประยุกต์ และการคาดการณ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ที่มีจำนวนทั้งหมด 5 ครั้งในการทำกิจกรรมดังที่คาแกน (Kagan, 1994, pp.1-11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่า

- 1) เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 2-6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน
- 2) มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจที่ร่วมมือในการเรียนและทำงาน โดยช่วยเหลือกันและกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
- 3) มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ
- 4) มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอนและการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) คือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน (Simultaneous interaction)
- 6) มีเทคนิคหรือรูปแบบการจัดกิจกรรม (Structures) รูปแบบการจัดกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นคำสั่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน เทคนิคต่าง ๆ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแต่ละเทคนิคนั้นออกแบบได้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต่างกันและนอกจากนั้นยังมีการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลจึงทำให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น ตั้งแต่กิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้ายนักเรียนแต่ละกลุ่มและแต่ละคนมีคะแนนพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ดังที่มาร์ซาโน (Marzano, 2001, p.38)

กล่าวว่าการคิดวิเคราะห์ คือการขยายความคิดอย่างเป็นเหตุผล เป็นการประยุกต์กระบวนการวิเคราะห์รายละเอียดเฉพาะของข้อมูลบนพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเดิมที่สะสมอยู่ในความทรงจำระยะสั้น ในรูปแบบโครงสร้างขนาดเล็กของสติปัญญา เพื่อสร้างข้อมูลใหม่อย่างอิสระและสามารถสรุปลักษณะเฉพาะที่จำเป็นและไม่จำเป็นของข้อมูลได้ และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) กล่าวถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ 1) ความสามารถในการตีความ คือการทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่เราต้องการจะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ การที่จะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น ซึ่งจะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์แจ่มแจ้งและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยๆ อะไรบ้าง และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร 3) ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถามความเป็นคนช่างสังเกต ทำให้สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่ดูอย่างผิวเผินแล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น และช่างสงสัยเมื่อเห็นความผิดปกติแล้วไม่ละเลยไป รวมถึงต้องเป็นคนช่างถาม โดยชอบตั้งคำถามกับตัวเองและคนรอบๆ ข้างเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้น โดยยึดหลักการตั้งคำถาม 5W 1H (Who What Where When Why และ How) 4) ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล คือ ต้องมีความสามารถในการใช้เหตุผลจำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความเท็จ สิ่งใดมีองค์ประกอบในรายละเอียดเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร โดยสามารถเห็นภาพต่างๆ ได้ใน 3 มิติ ในขณะที่คนทั่วไปจะเห็นเพียง 2 มิติที่เป็นภาพระนาบ คือสามารถเห็นภาพในแนวลึกมองเห็นความซับซ้อนที่อยู่ภายใน และรู้ว่าแต่ละสิ่งจัดเรียงลำดับกันอย่างไร รู้เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำสอดคล้องกับงานวิจัยของมนรัตน์ สมสุข (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดคะแนนเฉลี่ยเป็นร้อยละ 88.28 ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และชนกานต์ พิษฐวานิช (2560 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88

5.2.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนมีค่า Mean =14.91, S.D.= 3.16 และหลังเรียนมีค่า Mean = 23.79, S.D. 3.21 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Paired samples t-test นักเรียนมีความรู้หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 13.97$, sig = .000)

เนื่องจากคะแนนความสามารถการคิดวิเคราะห์มีคะแนนสูง เพราะนักเรียนได้ผ่านกระบวนการการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ที่ทำงานกลุ่ม และการทำงานเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีกระบวนการการคิดวิเคราะห์ที่ค่อนข้างละเอียด จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน มีนักเรียนที่คะแนนการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์แต่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และมีนักเรียนที่คะแนนไม่ผ่านการคิดวิเคราะห์แต่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา คำสุข (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการสอน โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุปานี ว่างานนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของMarzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของMarzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวนรัตน์ ราชอาจ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ ที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อยมีดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (Mean = 4.57, S.D. = 0.51) ด้านผู้เรียน (Mean = 4.49, S.D. = 0.53) และด้านครูผู้สอน (Mean = 4.47, S.D. = 0.55) ซึ่งในแต่ละด้านนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมีคะแนนเฉลี่ยสูง คือ

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย

ด้านผู้เรียน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผลสู่แนวคิดหรือหลักการได้

และด้านครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน หาแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุดหรือแหล่งอื่นๆ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียงฤทัย พุฒิกุณเกษม (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในรายวิชา ส33265 โครงการประวัติศาสตร์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนในรายวิชา ส33265 โครงการประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.78 สุภาณี ว่างานนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และศศิพัชร จำปา (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อค้นพบจากงานวิจัย

5.3.1 การนำแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย ช่วยพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีเพิ่มขึ้นมากกว่าการสอนแบบบรรยายตามปกติที่ผ่านมา เนื่องจากหลักการของมาร์ซาโน (Marzano) ก่อนข้างจะละเอียดในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการจำแนก

ด้านการจัดกลุ่ม ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านการคาดการณ์ ทำให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิดจำแนกข้อมูลต่างๆที่มีอยู่อย่างมากมาย จัดกลุ่มข้อมูลที่มีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันไว้ในประเภทเดียวกัน สรุปหลักการของข้อมูลออกมานำหลักการนั้นมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ในการคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งสร้างความสุข และสนุกสนาน เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย(Meaningful)ของออสูเบล (David p. Ausubel)

5.3.2 การนำแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) มาใช้เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากในหนังสือ ตำราเรียน ถึงแม้จะทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่นักเรียนก็ยังสนใจที่จะทำงานรายบุคคลและทำงานร่วมกันในการคำตอบและนำเสนอผลงาน เช่น กรณีการเรียนรู้เรื่องแนวคิดความเป็นมาเกี่ยวกับชนชาติไทยมาใช้ในการหาคำตอบเรื่องการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวโรฮิงญา

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) อย่างชัดเจนเพื่อนำไปใช้ในการสอน
2. ผู้สอนควรให้อิสระแก่นักเรียนในการคิดซึ่งจะทำให้ความคิดของนักเรียนไม่ติดอยู่ในกรอบเพื่อหาคำตอบ แต่อย่างไรก็ตามครูควรกำหนดประเด็นให้ชัดเจน
3. ผู้สอนต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม เพื่อสามารถกำกับเวลาในการค้นหาข้อมูล และนำเสนอผลงานของนักเรียน

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ในการเรียนรู้ระดับอื่นๆ
2. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ไปใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ เป็นต้น
3. ควรทำวิจัยการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) กับการจัดการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). ปฏิรูปวิธีคิดแบบไทยต้องคิดให้ครบ 10 มิติ. มองไกล ไอเอฟดี, 3(1).
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- จารุชา เมฆะสุวรรณ. (2555). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาวิทยาลัย). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เฉลิม นิตีเขตต์ปรีชา. (2545). เทคนิคการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ชนกานต์ พิษฐวานิช. (2560). ศึกษาการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยศ โปธิศรี. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองจันทน์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญา มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2542). *การคิดแบบสร้างสรรค์และการทำแผนที่ทางความคิด*. กรุงเทพฯ :
วชิราวุธวิทยาลัย.
- ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์. (2560). *หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.
- เดโช สวานานนท์. (2512). *ปทานุกรมจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปริญานุษ สดาวรรณิ. (2548). *การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิง
วิเคราะห์ของนักเรียน (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปิยากร แสนชัย. (2560). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ
โครงการร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- พรเพ็ญ อ้นตระกูล. (2556). *ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และการศึกษา. รวบรวมบทความไทย*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนัก
ทดสอบทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).*
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการ
สอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- เพียงฤทัย พุทธิคุณเกษม. (2557). *การพัฒนาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในรายวิชา ส33265 โครงการ
ประวัติศาสตร์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การศึกษา ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ไพศาล หวังพานิช. (2536). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ภนิดา ชัยปัญญา. (2541). *การวัดความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: แสงอักษร.
- มนรัตน์ สมสุข. (2555). *ผลของวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (รายงานผลงานวิจัย)*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี.

- ระวีวรรณ ภาคพรต, มาลี โตสกุล, และเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2554). เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- รัชวลี วรภูติ. (2548). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตนา พรหมภาพ. (2551). ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย. (2555). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. (อัดสำเนา)
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นจำกัด.
- วงเดือน นาราตัจจ์ และคณะ. (2549). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). การสอนวิทยาศาสตร์ที่เป็นกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2549). เทคนิคการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วันเฉลิม กลิ่นศรีสุข. (2558). การใช้กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544). การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

- วนรัตน์ ราชอาจ. (2558). ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. (บทความวิจัย). สกลนคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วารีย์ ว่องพินัยรัตน์. (2530). การสร้างข้อสอบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์.
- วารีย์ บุญลือ. (2550). การพัฒนาบทปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เรื่องการปลูกพืชแบบไฮโดรริซาเอกการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2552). การสอนประวัติศาสตร์ไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 12(3), 9 – 16.
- ศศิพัชร จำปา. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุุณัฐบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมคิด ศรีสิงห์. (2522). เอกสารประกอบการบรรยายวิชาวิธีสอนประวัติศาสตร์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- สมบุญ ภู่นวล. (2525). การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สมพร โตนวล. (2550). ครูสังคัมกับการสอนประวัติศาสตร์ไทย. วารสารการศึกษาไทย, 4 (32), 32 – 35.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์.
- สุปาณี วังกานนท์. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุพัตรา คำสุข. (2556). ผลการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุมนทิพย์ บุญสมบัติ. (2533). ความหมายและความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2547). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพมหานคร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ : อี เค บุ๊คส์.
- สุวิทย์ สุวรรณชาติ. (2559). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2548). *จิตวิทยาการบริการ (Service Psychology Comprehension Strategies and Trend)*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- อัครเดช จำนงธรรม. (2549). *การศึกษาค้นคว้าและหาความพึงพอใจทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมอิเล็กทรอนิกส์* (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารมณั เพชรชื่น. (2527). *เทคนิคการวัดและการประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาษาต่างประเทศ

- Arends. (1994). *Learning to teach* (3rd ed). New York : McGraw Hill.
- Artz, A.F., & Newman, C.M.(1990). Cooperative Learning. *Mathematics Teacher*,83, 448-449
- Baroody, A. J.(1993). *Problem Solving Reasoning and Communication K-8 Helping Children Think Mathematically*. New York: Macmillan.
- Bergthold, T.A. (1999). *Patterns of Analytical Thinking and Knowledge Use in Student' Early Understanding of the Limit Concep* (Doctoral dissertation). United States: Oklahoma: The University of Oklahoma.
- Bloom, Benjamin S.; & et al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Handbook I: Cognitive Domain* (17th ed). New York: David Mackay.
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : Mc GrawHill Book Company.
- Estes, T.H., & Vaughan ., J.L. , Jr. (1985). *Measuring attitudes*. In reading and learning In the classroom (2nd ed.) Newton : MA: Allyn & Bacon.

- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed). New York: McGraw - Hill book Go.
- Johnson, D.W., Johnson, R.T. and Smith, K.A. (1991). *Cooperative Learning Increasing College Faculty Instructional Productivity, Higher Education Report No. 4*. Washington D. C. : The Geoge Washington University.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative learning*. CA: Kagan Publishing.
- Lie, A. 2002. *Cooperative Learning: Mempraktikkan Cooperative Learning di Ruang-Ruang Kelas*. Jakarta: PT. Grasindo.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc. Scale
- Marzano, R. J. (2001). *Designing a new taxonomy of educational objectives*. Thousand Oaks, California : Corwin Press.
- Reger, D.L., S.R. Goode and E.E. Mercer. (2006). *Chemistry : Principles & Practice*. Fort Worth: Saunders College.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research and practice* (2nd ed). Boston: Allyn and Bacon.
- Vygotsky, L. (1978). *Interaction between learning and development. From: Mind and Society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1**กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม****วิชา ประวัติศาสตร์ไทย****ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5****ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561****หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย****เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย****เวลาเรียน 3 คาบเรียน****มาตรฐานการเรียนรู้**

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.4-6/1 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย

สาระสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยเป็นแนวคิดที่เสนอที่ตั้งถิ่นเดิมของชนชาติไทยในบริเวณต่างๆ โดยใช้หลักฐานมาสนับสนุน

สาระการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้
2. เปรียบเทียบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้
3. เชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดได้

กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้หลักการของมาร์ซาโน Marzano	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/การวัดผลและประเมินผล
1. อธิบายหลักการของแต่ละแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	1. ครูเปิดคลิปวิดีโอทัศน์เรื่อง “คนไทยมาจากไหน” ให้นักเรียนชมเป็นเวลา 10 นาที 2. ครูเปิดประเด็นด้วยคำถามกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียน 3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน โดยคละความสามารถ(เก่ง ปานกลาง อ่อน) ทุกๆครั้งที่มีการทำงานกลุ่ม	- คลิปวิดีโอทัศน์เรื่อง “คนไทยมาจากไหน”
2. เปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยแต่ละแนวคิดได้ 3. เชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดได้	ขั้นสอน - ด้านการจำแนก	1.ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย จากหนังสือ เอกสาร และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง 2.นักเรียนระดมความคิดโดยใช้หลักการของมาร์ซาโน Marzano ด้านการจำแนก ด้านการจัดกลุ่ม ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านการคาดการณ์ดังนี้ 2.1 ให้นักเรียนวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร	- หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 - เว็บไซต์ - แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์

จุดประสงค์การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้หลักการของ มาร์ซาโน Marzano	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/การวัดผลและประเมินผล
	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการจัดกลุ่ม - ด้านการสรุป - ด้านการประยุกต์ - ด้านการคาดการณ์ 	<p>2.2 นักเรียนจัดกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันพร้อมทั้งให้เหตุผล</p> <p>2.3 นักเรียนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละแนวคิดนำมาเป็นข้อสรุป โดยเขียนนำเสนอในรูปแบบแผนผังความคิด</p> <p>2.4 นักเรียนนำเสนอแนวคิดการอพยพย้ายถิ่นฐานมาวิเคราะห์ว่าเส้นทางการอพยพของชาวโรฮิงญานั้นควรอพยพไปอยู่บริเวณใดได้บ้าง พร้อมเหตุผลประกอบ</p> <p>2.5 นักเรียนคาดการณ์เหตุการณ์สมมติว่าหากอนาคตข้างหน้าชนชาติไทยต้องมีการอพยพย้ายถิ่นฐานอีกครั้ง จะอพยพย้ายถิ่นฐานเพราะสาเหตุใด</p> <p>3.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจนครบทุกกลุ่ม</p> <p>4.นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น และครูช่วยเพิ่มเติมความรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล

จุดประสงค์ การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้ หลักการของ มาร์ซาโน Marzano	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการ เรียนรู้/การ วัดผลและ ประเมินผล
	ขั้นสรุป	1. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการ เรียนครั้งนี้ ลงในใบงาน	- ใบความรู้ - ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง แนวคิดความเป็นมาเกี่ยวกับชนชาติไทย

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย

นักวิชาการแขนงต่าง ๆ ได้ศึกษาความเป็นมาของชนชาติไทย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัดเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของคนไทย แนวคิดต่าง ๆ ที่ถูกพิจารณามีดังนี้

1.1 แนวคิดที่เชื่อว่าถิ่นเดิมของคนไทยอยู่แถบเทือกเขาอัลไต

แนวคิดนี้เป็นความเชื่อของขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) ในหนังสือชื่อ "หลักไทย" ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าไม่เป็นจริง เพราะบริเวณเทือกเขาอัลไตมีอากาศหนาวจัด พื้นที่ทุรกันดาร และเป็นทะเลทราย จึงไม่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน

นอกจากนี้ จากหลักฐานทางวิชาการพบว่าบริเวณเทือกเขาอัลไตไม่มีหลักฐานใดเกี่ยวข้องกับคนไทย และไม่มีหลักฐานใดแสดงว่ามีการอพยพจากบริเวณเทือกเขาอัลไตลงมาสู่ประเทศจีนและเคลื่อนย้ายสู่ตอนใต้ของจีนและดินแดนประเทศไทยตามลำดับ

1.2 แนวคิดที่เชื่อว่าถิ่นเดิมของคนไทยอยู่แถบตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน

แนวคิดนี้เกิดจากการมีนักเดินทาง มีชชันนารี นักวิชาการ เช่น หมอวิลเลียม คลิฟตัน คอคคัล เดินทางไปยังตอนใต้ของจีนของบริเวณมณฑลยูนหนาน กุ้ยโจว กว่างซี กว่างตง และพบว่ามีคนทีพูดภาษาไทยและมีวัฒนธรรมเหมือนคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และยังมีคนที่พูดภาษาไทยและมีวัฒนธรรมแบบไทยอาศัยอยู่แพร่กระจายถึงเวียดนามตอนเหนือ ลาว พม่า และรัฐอัสสัมของอินเดีย

แนวคิดนี้ได้พบหลักฐานและเหตุผลที่น่าเชื่อถือที่สุด โดยนักวิชาการไทยและจีนหลายสาขา ทั้งนักประวัติศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ นักมานุษยวิทยา และนักโบราณคดี เช่น หลี่ ฟังกว๋ย ดร.วิลเลียม เจ เค็นนี่ ดร.เดวิด เคว็ยอาจ ดร.บรรจบ พันธุเมธา ศ.ดร.ประเสริฐ ณ นคร ได้ศึกษา

เอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในเอกสารจีน สรุปได้ว่าชนชาติไท (Tai) เป็นชนชาติหนึ่งของชนกลุ่มน้อยของจีน ตั้งหลักแหล่งกระจายอยู่ตามชายแดนด้านตะวันตกและด้านใต้ ปัจจุบันเป็นเขตปกครองตนเองของชนชาติไทยสิบสองปันนาที่ผู้คนยังมีวัฒนธรรมและใช้ภาษาไทยอยู่

1.3 แนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยมีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

แนวคิดนี้เป็นความเชื่อของศ.นายแพทย์สุด แสงวิเชียร และศ.จีน อยู่ดี โดยอ้างหลักฐานทางโบราณคดี เครื่องปั้นดินเผา เครื่องใช้เครื่องประดับ และโครงกระดูกมนุษย์ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 3,500 - 5,000 ปี ซึ่งพบที่สองฝั่งแม่น้ำแควน้อยและแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี และที่ตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ได้ศึกษาโครงกระดูกมนุษย์ยุคหินใหม่ 37 โครง ซึ่งพบที่บ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าเหมือนโครงกระดูกคนไทยปัจจุบันเกือบทุกแห่ง แต่นักวิชาการบางกลุ่มยังไม่ยอมรับเพราะหลักฐานต่างๆ ที่พบ เช่น โครงกระดูก เครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ ไม่อาจระบุได้แน่ชัดว่าเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มชนกลุ่มใด เนื่องจากโครงกระดูกที่พบมีลักษณะเหมือนโครงกระดูกมนุษย์ในภูมิภาคนี้ ส่วนเครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ เครื่องมือเครื่องใช้ที่พบก็ไม่มีลักษณะเด่นที่ต่างจากที่อื่น จึงต้องมีการศึกษาต่อไป นอกจากนี้ยังไม่มีการศึกษาว่าโครงกระดูกเหล่านี้มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากชนชาติอื่นในบริเวณนี้ เช่น มอญ เขมร หรือไม่อย่างไร

นอกจากนี้ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้วิจัยเรื่องสีของเม็ดเลือดแดง หรือฮีโมโกลบินอี ร่วมกับคณะวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าคนไทยมีฮีโมโกลบิน อี เช่นเดียวกับคนลาว เขมร พม่า มอญ แต่คนจีนเกือบไม่มีฮีโมโกลบิน อี อยู่เลย อย่างไรก็ตามนักวิชาการปัจจุบันพบว่าการที่สีของเม็ดเลือดแดงมีเปอร์เซ็นต์สูงเป็นเพราะผู้คนในถิ่นนั้นมีเชื้อ โรคมาลาเรีย (ไข้จับสั่น) สูง โดยไม่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ

ส่วนข้อเสนอหนึ่งของสุจิตต์ วงษ์เทศ ในหนังสือเรื่อง "คนไทยอยู่ที่นี้" เสนอว่าคนไทยอยู่บนพื้นแผ่นดินไทยตั้งแต่แรก โดยใช้เหตุผลด้านพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอนี้ถือเป็นเรื่องของผู้ที่สืบทอดกันมานาน ไม่ใช่เรื่องเชื้อชาติและข้อเสนอนี้ไม่มีหลักฐานอื่นที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุน

ดังนั้น แนวคิดที่ว่าถิ่นเดิมของคนไทยอยู่บนพื้นแผ่นดินไทยปัจจุบันจึงยังไม่ได้รับการยอมรับ นอกจากนี้ หลักฐานเก่าแก่ที่สุดที่กล่าวถึงชื่อคนไทยเป็นครั้งแรก คือ จารึกในพุทธศตวรรษที่ 16 ของพวกจามที่ปราสาทโพนคร เมืองญาครัง ประเทศเวียดนาม และต่อมาคือ ภาพสลักขบวนทหารไทยที่ระเบียงนครวัดในพุทธศตวรรษที่ 17 ซึ่งมีจารึกบอกว่าเป็นชาวสยาม ทำให้เชื่อได้ว่าถิ่นเดิมของคนไทยไม่ได้อยู่บนพื้นแผ่นดินไทย แต่คนไทยอพยพมาจากที่อื่น

1.4 แนวคิดที่เชื่อว่าถิ่นเดิมของคนไทยอยู่บริเวณหมู่เกาะแถบเส้นศูนย์สูตรของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แนวคิดนี้เป็นของนายแพทย์สมศักดิ์ พันธุ์สมบูรณ์ โดยศึกษาพบกลุ่มเลือด ยีนและอีโมโกลบิน อี ของคนไทยตรงกับคนที่เกาะชวามากกว่าชาวจีน และเป็นข้อเสนอของรูธ เบนเนดิกต์ นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ที่เชื่อว่าคนไทยสืบเชื้อสายเดียวกับคนอินโดนีเซียและมาลายู และภาษาไทยเป็นตระกูลออสโตรเนเซียน แต่การที่ยังไม่พบร่องรอยวัฒนธรรมของคนไทยในดินแดนดังกล่าว และเส้นทางการอพยพจากเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าขึ้นมายังที่อุดมสมบูรณ์น้อยกว่า และผู้เสนอความคิดเป็นนักมานุษยวิทยาแต่ใช้คำอธิบายทางภาษาศาสตร์ ทำให้ทฤษฎีนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับ

แหล่งที่มา : ศิริพร ดาบเพชร คมคาย มากบัว และประจักษ์ เป๊ะสกุล.ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-ม.6. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ใบงาน

เรื่อง แนวคิดความเป็นมาเกี่ยวกับชนชาติไทย

บริเวณเทือกเขาอัลไต

บริเวณหมู่เกาะแถบเส้นศูนย์สูตร

คนไทยมาจากไหน

บริเวณตอนใต้ของจีน

บริเวณประเทศไทยในปัจจุบัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชา ประวัติศาสตร์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย

เวลาเรียน 3 คาบเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.4-6/1 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย

สาระสำคัญ

การสถาปนาอาณาจักรไทยทั้งกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ล้วนเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในแต่ละสมัย

สาระการเรียนรู้

ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในช่วงเวลาต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยได้
2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในแต่ละสมัยได้

กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้หลักการของมาร์ซาโน (Marzano)	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/การวัดผลและประเมินผล
<p>1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยได้</p> <p>2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในแต่ละสมัยได้</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p>	<p>1. ครูนำภาพแผนผังอาณาจักรต่างๆของ ไทยมาแสดงและให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามว่าแผนผังดังกล่าวคืออาณาจักรไทยใดบ้าง</p> <p>2. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับแผนผังอาณาจักรไทยแก่นักเรียน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอาณาจักรไทยใดบ้างตั้งอยู่ริมแม่น้ำ - อาณาจักรไทยใดตั้งอยู่ห่างไกลจากเส้นทางการค้า - อาณาจักรไทยใดที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรกรรม - อาณาจักรไทยใดเหมาะสมในการป้องกันการโจมตีของข้าศึก <p>3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามหมดทุกข้อแล้ว ครูจึงเฉลยคำตอบ</p> <p>4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มคลาะความสามารถที่จัดไว้ตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1</p>	<p>- รูปภาพ แผนผัง อาณาจักรต่างๆ ของไทย</p>
	<p>ขั้นสอน</p>	<p>1.ครูกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในแต่ละสมัย ดังนี้</p>	

จุดประสงค์ การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้ หลักการของ มาร์ซาโน (Marzano)	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
	<p>- ด้านการจำแนก</p> <p>- ด้านการจัดกลุ่ม</p> <p>- ด้านการสรุป</p>	<p>1) กรุงสุโขทัย 2)กรุงศรีอยุธยา 3) กรุงธนบุรี 4)กรุงรัตนโกสินทร์ จากหนังสือ เอกสาร และเว็บไซต์ที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>2.นักเรียนระดมความคิดโดยใช้หลักการ ของมาร์ซาโน (Marzano) ด้านการ จำแนก ด้านการจัดกลุ่ม ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านด้านการ คาดการณ์ ดังนี้</p> <p>2.1 ให้นักเรียนวิเคราะห์จุดแข็ง- จุดอ่อนของอาณาจักรไทยในแต่ละ สมัย</p> <p>2.2 นักเรียนนำจุดแข็ง-จุดอ่อนของ อาณาจักรไทยในแต่ละสมัยที่ได้มา วิเคราะห์จัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการ สถาปนาอาณาจักรไทยในแต่ละสมัยใน ด้านต่างๆ</p> <p>2.3 นักเรียนอภิปรายเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของปัจจัยสำคัญด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยและ เขียนสรุปว่าการสถาปนาอาณาจักรไทย โดยรวมมีลักษณะอย่างไร</p>	<p>- หนังสือเรียน วิชา ประวัติศาสตร์ ไทย ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6</p> <p>- เว็บไซต์</p> <p>- แบบประเมิน ความสามารถ การคิดวิเคราะห์</p> <p>- แบบประเมิน พฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม/ รายบุคคล</p>

จุดประสงค์ การเรียนรู้	การเรียนรู้โดยใช้ หลักการของ มาร์ซาโน (Marzano)	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
	<p>- ด้านการประยุกต์</p> <p>-ด้านการคาดการณ์</p>	<p>2.4 นักเรียนนำหลักการปัจจัยต่างๆ ด้านการสถาปนาอาณาจักรไทยมา ประยุกต์ใช้กับสถานการณ์สมมติว่า หาก นักเรียนจะเลือกที่อยู่อาศัย นักเรียนจะ เลือกจากปัจจัยใดบ้าง เพราะเหตุใด</p> <p>2.5 นักเรียนคาดการณ์เหตุการณ์ สมมติว่าหากอนาคตมีการเปลี่ยนแปลง ราชธานี บริเวณใดเหมาะสมแก่การถูก สถาปนาราชธานีใหม่ขึ้นในประเทศไทย เพราะเหตุใด</p> <p>โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนนำเสนอ ใส่ในกระดาษ Flip chart</p> <p>3.ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลการศึกษานี้หน้าชั้นเรียนจน ครบทุกกลุ่ม</p>	
	<p>ขั้นสรุป</p>	<p>1.นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและ สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนา อาณาจักรไทย ครูตรวจสอบความถูกต้อง และอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>2. นักเรียนเขียนสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการ สถาปนาอาณาจักรไทยลงใส่ใบงาน แล้ว นำเสนอส่งครู</p>	<p>- ใบความรู้</p> <p>- ใบงาน</p>

ใบความรู้

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย

การสถาปนาอาณาจักรไทยทั้งกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ล้วนเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางการเมือง และประวัติศาสตร์

1. กรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1792 - 2006)

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนานครุงสุโขทัย ได้แก่

1) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ การเลือกที่ตั้งเมืองหลวงในอดีตส่วนใหญ่มักใกล้แม่น้ำ แต่เมืองสุโขทัยไม่ได้ตั้งอยู่ริมน้ำเพราะแม่น้ำยมอยู่ห่างจากตัวเมืองสุโขทัยไปประมาณ 13 กิโลเมตร การเลือกตั้งเมืองหลวงที่สุโขทัยคงเป็นเพราะสุโขทัยเป็นเมืองสำคัญมาแต่เดิม

นอกจากนี้ การที่สุโขทัยยังตั้งอยู่ท่ามกลางเทือกเขาถนนธงชัย เทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาเพชรบูรณ์ ทำให้อากาศไม่ร้อนมากจนเกินไป และมีลมมรสุมพัดผ่าน จึงทำให้มีฝนตกชุก รวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์

2) ปัจจัยทางการเมืองและประวัติศาสตร์ ก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยนั้น ภายในเขตสุโขทัยและศรีสัชนาลัยมีชุมชนที่มีผู้นำไทยอยู่ก่อนแล้ว เช่น พ่อขุนศรีนาวนำถม เจ้าเมืองเซียง พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด โอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถม และพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง (ต่อมาคือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์)

ต่อมาเมื่อพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ลง ขอมสบาดโขลญลำพงซึ่งอาจเป็นขุนนางเขมรได้เข้ายึดเมืองศรีสัชนาลัย สุโขทัย พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาวได้ทรงช่วยกันต่อสู้ขับไล่ขอมสบาดโขลญลำพง และพ่อขุนศรีอินทราทิตย์สถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นมา กล่าวได้ว่าบริเวณสุโขทัยมีพัฒนาการทางการเมืองมานานแล้วก่อนมีการสถาปนาอาณาจักร ดังพบโบราณสถานที่มีอิทธิพลเขมร ซึ่งสร้างก่อนตั้งกรุงสุโขทัย เช่น ศาลตาผาแดง พระปรางค์วัดศรีสวยและวัดพระพายหลวง เป็นต้น

2. กรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893 - 2310)

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยา ได้แก่

1) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ กรุงศรีอยุธยามีสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการสถาปนาอาณาจักร เนื่องจากตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ มีแม่น้ำลำคลองหนองบึงมากและมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้การเกษตรกรรมได้ผลดี รวมทั้งมีแม่น้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน คือ แม่น้ำลพบุรีทางเหนือ แม่น้ำป่าสักทางตะวันออก แม่น้ำเจ้าพระยาทางตะวันตกและทางใต้ กรุงศรีอยุธยาจึงติดต่อกับหัวเมืองต่าง ๆ ได้สะดวก รวมทั้งตั้งอยู่ไม่ไกลจากอ่าวไทย ทำให้กรุงศรีอยุธยาพัฒนาเป็นเมืองท่าที่สำคัญของภูมิภาค มลลการติดต่อกับชายกับดินแดนต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้เคียง เช่น เขมร มอญ และดินแดนที่อยู่ห่างไกล เช่น อินเดีย จีน อาหรับ และชาติตะวันตก ทำให้ได้รับวัฒนธรรมต่างชาติมาผสมผสานกัน

2) ปัจจัยทางการเมืองและประวัติศาสตร์ กรุงศรีอยุธยามีพัฒนาการมาจากอาณาจักรละโว้และสุพรรณบุรี เมื่อพระเจ้าอู่ทองมาตั้งเมืองที่กรุงศรีอยุธยาได้ทรงสร้างวังที่บริเวณเวียงเหล็กก่อน ต่อมาทรงเห็นว่าบริเวณหนองโสนหรือบึงพระรามในปัจจุบันมีความเหมาะสมมากกว่า จึงทรงย้ายวังไปบริเวณหนองโสน จะเห็นได้ว่าการสถาปนากรุงศรีอยุธยาได้มีการพิจารณาทั้งในด้านภูมิศาสตร์และมีพัฒนาการทางการเมืองการปกครองมาก่อน ทำให้กรุงศรีอยุธยามีความพร้อมในการตั้งเป็นอาณาจักร

3. กรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310 - 2325)

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนากรุงธนบุรี ได้แก่

1) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ยังเป็นช่วงที่บ้านไม่มั่นคง การเลือกตั้งเมืองที่กรุงธนบุรีจึงคำนึงถึงปัจจัยทางด้านความมั่นคงเป็นหลัก กรุงธนบุรีอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดี เพราะอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและอยู่ไม่ไกลจากอ่าวไทย หากข้าศึกยกทัพมาแล้วสู้ไม่ได้ก็สามารถหนีออกทางทะเลได้

2) ปัจจัยทางการเมือง เมื่อกรุงศรีอยุธยาล่มสลาย สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เป็นผู้นำในการขับไล่กองทัพพม่าและสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์ ตั้งราชธานีใหม่ที่กรุงธนบุรี เพราะกรุงศรีอยุธยาเสียหายจนยากจะฟื้นคืนดังเดิม

4. กรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325 - ปัจจุบัน)

ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ได้แก่

1) ปัจจัยทางการเมือง ในช่วงปลายสมัยธนบุรีเกิดความไม่สงบขึ้นในบ้าน เมืองและเกิดกบฏพระยาสุรศักดิ์ หลังจากปราบกบฏพระยาสุรศักดิ์แล้ว สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกได้สถาปนาราชวงศ์จักรีและกรุงรัตนโกสินทร์ พร้อมกับสำเร็จโทษสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชตามธรรมเนียมการเมืองในอดีต

2) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ กรุงรัตนโกสินทร์ถูกตั้งขึ้นบนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามกับกรุงธนบุรี การย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่ใหม่หรือฝั่งกรุงเทพ ฯ เพราะมีพื้นที่กว้างขวางกว่ากรุงธนบุรีซึ่งเหมาะแก่การขยายบ้านเมืองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ กรุงเทพ ฯ ยังมีที่ตั้งที่ดีในการติดต่อค้าขายกับต่างชาติเพราะอยู่ใกล้ปากอ่าวไทย

แหล่งที่มา : ศิริพร ดาบเพชร คมคาย มากบัว และประจักษ์ เป๊ะสกุล.ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-ม.6. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ใบกิจกรรม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย

- ให้นักเรียนวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของอาณาจักรไทยในแต่ละสมัย

กรุงสุโขทัย		กรุงศรีอยุธยา	
จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน
กรุงธนบุรี		กรุงรัตนโกสินทร์	
จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์

แบบประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์

เรื่อง.....

คำชี้แจง ให้คะแนนให้ตรงกับช่องประเด็นการประเมินนักเรียนตามเกณฑ์การประเมิน
ความสามารถการคิดวิเคราะห์

เลข ที่	ชื่อ-นามสกุล	ประเด็นความสามารถการคิดวิเคราะห์					รวม
		ด้านการ จำแนก	ด้านการ จับกลุ่ม	ด้านการ สรุป	ด้านการ ประยุกต์	ด้านการ คาดการณ์	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							

เกณฑ์ประเมินความสามารถการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

ประเด็นการคิด วิเคราะห์	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ด้านการจำแนก	สามารถจำแนก รายละเอียดและ เปรียบเทียบความ เหมือนและความ แตกต่างของเนื้อหาได้ อย่างมีหลักเกณฑ์ ถูกต้อง ครบถ้วน	สามารถจำแนก รายละเอียดและ เปรียบเทียบความ เหมือนและความ แตกต่างของเนื้อหาได้ อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็น ส่วนใหญ่	สามารถจำแนก รายละเอียดและ เปรียบเทียบความ เหมือนและความ แตกต่างของเนื้อหาได้ บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้ เลย
2. ด้านการจัดกลุ่ม	สามารถจัดหมวดหมู่ เนื้อหาที่มีลักษณะ เหมือนกันได้ถูกต้อง ครบถ้วน	สามารถจัดหมวดหมู่ เนื้อหาที่มีลักษณะ เหมือนกันได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	สามารถจัดหมวดหมู่ เนื้อหาที่มีลักษณะ เหมือนกันได้บ้าง เล็กน้อยหรือไม่ได้เลย
3. ด้านการสรุป	สามารถแยกแยะ ความสัมพันธ์กันและไม่ สัมพันธ์กันเพื่อ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของข้อมูลต่างๆสู่การ สรุปอย่างเป็นเหตุเป็น ผลได้ถูกต้องครบถ้วน	สามารถแยกแยะ ความสัมพันธ์กันและ ไม่สัมพันธ์กันเพื่อ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของ ข้อมูลต่างๆสู่การสรุป อย่างเป็นเหตุเป็น ผลได้เป็นส่วนใหญ่	สามารถแยกแยะ ความสัมพันธ์กันและ ไม่สัมพันธ์กันเพื่อ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของ ข้อมูลต่างๆสู่การสรุป อย่างเป็นเหตุเป็น ผลได้น้อยหรือไม่ได้ เลย
4. ด้านกาประยุกต์	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้อย่าง ถูกต้องครบถ้วน	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้ เป็นส่วนใหญ่	สามารถสรุปหลักการ ความรู้เดิมไป ประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ได้ บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้ เลย

ประเด็นการคิด วิเคราะห์	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
5. ด้านการ คาดการณ์	สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตได้อย่างได้ อย่างถูกต้องตาม หลักเกณฑ์ครบถ้วน	สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตได้ อย่างได้อย่างถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์เป็น ส่วนใหญ่	ไม่สามารถนำหลักการ ความรู้มาใช้ทำนาย สถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตได้ ตามหลักเกณฑ์

ภาคผนวก ค

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียนแล้วให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมิน โดยใส่ลงในช่องพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับดี
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับพอใช้
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปรับปรุง

ชื่อ-นามสกุล	พฤติกรรมที่ต้องการประเมิน					รวม
	ความร่วมมือในการทำงาน	การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	ความรับผิดชอบในการทำงาน	ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	การตรงต่อเวลา	
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม/รายบุคคล

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มเป็นบ้างเล็กน้อยหรือไม่ให้ความร่วมมือเลย
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม	สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มบ้างเล็กน้อย
3. ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน	สมาชิกภายในกลุ่มบางคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน	สมาชิกภายในกลุ่มมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่บ้างเล็กน้อยหรือไม่มีน้ำใจเลย
4. การตรงต่อเวลา	งานเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตรงตามเวลาที่กำหนด	งานเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนแต่ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด	งานเสร็จไม่สมบูรณ์และไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด
5. การนำเสนอ	มีการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้มาก	มีการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้บ้างเป็นส่วนใหญ่	ขาดการวางแผนในการนำเสนอ สามารถนำเสนอผลงานได้ไม่สมบูรณ์ และสามารถตอบข้อซักถามได้บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้เลย

ภาคผนวก ง
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย
ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย (ก่อนเรียน)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง :

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ทำลงในกระดาษคำตอบ

-
1. แนวคิดการสนับสนุนที่ว่าชนชาติไทยอยู่ที่บริเวณประเทศไทยในปัจจุบันมาตั้งแต่เดิม โดยใช้หลักฐานเรื่องโครงกระดูก เป็นข้อมูลสนับสนุนของใคร (ความจำ)

ก. นายแพทย์ประเวศ วะสี	ข. จิตร ภูมิศักดิ์
ค. นายแพทย์สุด แสงวีเชียร	ง. สุจิตต์ วงษ์เทศ
 2. ข้อสรุปที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า “กลุ่มชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนใต้ของจีน” มีความสัมพันธ์กับหลักฐานใด (ความเข้าใจ)

ก. หลักฐานทางด้านโบราณคดี	หลักฐานจากตำนานและพงศาวดาร
ข. หลักฐานทางด้านภาษาศาสตร์	หลักฐานทางด้านมานุษยวิทยา
ค. หลักฐานทางด้านมานุษยวิทยา	หลักฐานจากขนบธรรมเนียมประเพณี
ง. หลักฐานทางด้านพันธุศาสตร์	หลักฐานจากรากศัพท์ของภาษาถิ่น
 3. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลคัดค้านแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยที่ว่าชนชาติไทยมาจากเทือกเขาอัลไต (การวิเคราะห์)

ก. บริเวณเทือกเขาอันไตมีการพบโครงกระดูกและเครื่องมือเครื่องใช้ที่แตกต่างจากคนไทย
ข. บริเวณเทือกเขาอัลไตเป็นภูมิภาคหนาวเย็นเกินไป ไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัย
ค. บริเวณเทือกเขาอัลไตมีระยะทางที่ห่างไกลและภูมิภาคที่แตกต่างกว่าจะถึงประเทศไทย
ง. บริเวณเทือกเขาอัลไตเหมาะแก่การทำอาชีพเลี้ยงสัตว์แตกต่างจากอาชีพหลักของคนไทย

4. หลักการทางมานุษยวิทยาในข้อใดไม่สนับสนุนแนวความคิดที่เสนอว่า ชนชาติไทยมาจากบริเวณหมู่เกาะแถบเส้นศูนย์สูตรของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ความเข้าใจ)
 - ก. การรวมกลุ่มและการแบ่งชนชั้น
 - ข. การตั้งถิ่นฐานและการอพยพ
 - ค. ความแตกต่างทางภูมิอากาศและระยะทาง
 - ง. ความเป็นมาของภาษา

5. เพราะเหตุใดแนวคิดที่เชื่อว่าชนชาติไทยมีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณตอนใต้ของจีนจึงได้รับการยอมรับจากนักวิชาการในปัจจุบันมากที่สุด (การวิเคราะห์)
 - ก. มีแนวคิดเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์
 - ข. มีความเป็นไปได้สำหรับการอพยพ
 - ค. มีสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ เหมาะสำหรับการตั้งถิ่นฐาน
 - ง. มีร่องรอยของหลักฐานทางด้าน โบราณคดี นิรุกติศาสตร์และประวัติศาสตร์

6. หากอนาคตมีวิทยาการที่สามารถพิสูจน์ในเรื่องใดจะทำให้แนวคิดที่ว่าชนชาติไทยอยู่ที่บริเวณประเทศไทยในปัจจุบันมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (การสังเคราะห์)
 - ก. การศึกษาเส้นทางการอพยพของชนชาติไทยในอดีต
 - ข. การตรวจสอบและพิสูจน์เชื้อชาติของโครงกระดูก
 - ค. การตรวจสอบและพิสูจน์อายุและชนิดของฟอสซิล
 - ง. การตรวจสอบและพิสูจน์อายุของเครื่องมือเครื่องใช้ที่พบ

7. ท่าเลที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยาอยู่ใกล้ปากอ่าวไทย เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจข้อใด (การวิเคราะห์)
 - ก. เหมาะในการค้ากับต่างประเทศ
 - ข. เหมาะในการทำประมงทางทะเล
 - ค. เหมาะในการทำปศุสัตว์
 - ง. เหมาะในการทำอุตสาหกรรม

8. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งเสริมให้กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีที่เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นระยะเวลานาน (การประเมินค่า)
 - ก. อยุธยามีชัยภูมิที่เหมาะสมด้านยุทธศาสตร์
 - ข. อยุธยาเป็นเมืองท่านานาชาติและศูนย์กลางทางการค้า
 - ค. กษัตริย์มีนโยบายชั้นดิธรรมและเอื้อเฟื้อต่อชนต่างชาติ
 - ง. กษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยาทรงพระปรีชาสามารถ

9. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเลือกกรุงธนบุรีเป็นราชธานี (การวิเคราะห์)
- ใกล้ทะเลสะดวกต่อการติดต่อค้าขาย
 - ดินแม่น้ำสามารถยกทัพไปโจมตีเมืองต่างๆได้
 - เป็นเมืองเกิดของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
 - เป็นเมืองขนาดเล็กเหมาะกับกำลังกองทัพของพระองค์
10. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย (การประเมินค่า)
- ความเข้มแข็งของกษัตริย์และกองทัพ
 - สภาพภูมิประเทศ
 - ความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม
 - ความรู้เรื่องทางเศรษฐกิจ
11. ถ้านักเรียนต้องการเปิดร้านอาหารญี่ปุ่นราคาแพง นักเรียนควรเปิดใกล้สถานีรถไฟฟ้าสถานีใด (การสังเคราะห์)
ก. สถานีตลาดพลู	ข. สถานีเตาปูน
ค. สถานีมักกะสัน	ง. สถานีเอกมัย
12. ประไพสอบติดมหาวิทยาลัยชื่อดังที่เชียงใหม่ และต้องใช้เวลาเรียนทั้งหมด 4 ปี ก่อนจะสอบชิงทุนไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ จากสถานการณ์นี้ประไพควรเลือกที่พักอาศัยแบบใด (การนำไปใช้)
- เช่าบ้านบนดอยบรรยากาศร่มรื่น
 - เช่าหอพักในมหาวิทยาลัย
 - กู้เงินนอกระบบซื้อบ้านแถวชานเมือง
 - กู้เงินนอกระบบซื้อคอนโดราคาแพงสุดหรู
13. ภายหลังจากการยกเลิกระบบไพร่ รัชกาลที่ 5 ทรงจัดตั้งระบบใดแทนการผูกเกณฑ์แรงงาน (ความจำ)
ก. ระบบการเกณฑ์ทหาร	ข. ระบบศักดินา
ค. ระบบสังคมนิยม	ง. ระบบประชาธิปไตย

14. พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ที่แตกต่างจากข้ออื่น (ความเข้าใจ)
- ก. เสด็จประพาสต้นและประพาสประเทศในยุโรป
 - ข. การออกพระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณอายุลูกทาสลูกไท
 - ค. จัดตั้งโรงเรียนวัดมหารพารามเป็นโรงเรียนแห่งแรก
 - ง. การออกพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร
15. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัชกาลที่ 5 ทรงปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่ (การวิเคราะห์)
- ก. ทรงทอดพระเนตรเห็นประเทศเพื่อนบ้านปฏิรูป
 - ข. ทรงปฏิรูปหลังจากทอดพระเนตรเห็นความเจริญของยุโรปคราวเสด็จประพาสยุโรป
 - ค. ทรงปฏิรูปประเทศเพื่อไม่ให้มหาอำนาจตะวันตกอ้างเอาเป็นอาณานิคม
 - ง. ทรงยินยอมให้ประเทศมหาอำนาจตะวันตกบังคับให้ปฏิรูปประเทศ
16. การริเริ่มกิจการรถไฟในสมัยรัชกาลที่ 5 ส่งผลให้นายเจียมสามารถส่งสินค้าไปขายยังหัวเมืองที่สำคัญต่าง ๆ ได้ จนกิจการเจริญรุ่งเรืองขึ้นจากเหตุการณ์นี้สัมพันธ์กับการปฏิรูปในเรื่องใด (การวิเคราะห์)
- ก. การปฏิรูปการศึกษา
 - ข. การปฏิรูปทางปกครอง
 - ค. การปฏิรูปทางสังคม
 - ง. การปฏิรูปทางเศรษฐกิจ
17. ไพร่ส่วยในสมัยรัชกาลที่ 5 ตรงกับข้อใด (การนำไปใช้)
- ก. นายแดงจ่ายเงินแทนการถูกเกณฑ์แรงงาน
 - ข. นายเจียวเป็นบ่าวรับใช้เจ้านายของตน
 - ค. นายดำถูกเกณฑ์ไปช่วยขุดคลองและทำถนน
 - ง. นายเหลืองเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติ

18. ถ้านักเรียนเป็นสภาที่ปรึกษาการแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 จะแก้ปัญหาที่เกิดจากการคุกคามของฝรั่งเศสอย่างไร (การสังเคราะห์)
- เสนอให้พระองค์ดำเนินพระราชโบายเจริญสัมพันธไมตรีกับรัสเซีย
 - เสนอให้พระองค์ดำเนินพระราชโบายเจริญสัมพันธไมตรีกับสเปน
 - เสนอให้พระองค์ดำเนินพระราชโบายเจริญสัมพันธไมตรีกับฮอลันดา
 - เสนอให้พระองค์ดำเนินพระราชโบายเจริญสัมพันธไมตรีกับอังกฤษ
19. ก่อนเกิดการปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475 บุคคลกลุ่มใดเคยพยายามเรียกร้องให้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย (ความจำ)
ก. กบฏร.ศ.112	ข. กบฏเงี้ยวเมืองแพร่
ค. กบฏบวรเดช	ง. กบฏร.ศ.130
20. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญน้อยที่สุดที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.2475 ในประเทศไทย (การประเมินค่า)
- ความเหลื่อมล้ำในทางสังคมระหว่างชนชั้นต่างๆ
 - ความตกต่ำทางเศรษฐกิจซึ่งทำให้ประชาชนเดือดร้อน
 - ความตื่นตัวทางการเมืองที่อยากให้มีการเปลี่ยนแปลง
 - ความต้องการให้ประชาชนมีการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน
21. ข้อใดไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 (การคิดวิเคราะห์)
- ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาคกันภายใต้รัฐธรรมนูญ
 - ประชาชนส่วนใหญ่เดินขบวนประท้วงขับไล่รัฐบาลออกจากประเทศ
 - เกิดกลุ่มบุคคลที่ไม่พอใจต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
 - เกิดรัฐธรรมนูญปกครองแผ่นดินสยามขึ้นเป็นฉบับแรก
22. ข้อใดคือสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคณะราษฎร (การวิเคราะห์)
- การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 12 ฉบับ
 - การเสนอร่างเค้าโครงเศรษฐกิจสมุดปกเหลือง
 - การงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตราของพระยามโนปกรณนิติธาดา
 - การตราพระราชบัญญัติธรรมนูญปกครองแผ่นดินสยาม (ชั่วคราว)

23. อนาคตหากประเทศไทยมีการปฏิรูปการปกครอง รัฐบาลควรดำเนินนโยบายใดเพื่อช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยได้ (การสังเคราะห์)
- ก. การปรับเศรษฐกิจเป็นระบบสังคมนิยม ข. การประกันราคาสินค้าทางการเกษตร
ค. การเก็บภาษีไปพัฒนาสาธารณูปโภค ง. การดำเนินนโยบายประชานิยม
24. หากแจ่มต้องการพาเพื่อนชาวอิตาลี ไปชมสถาปัตยกรรมตะวันตกที่ได้รับอิทธิพลจากอิตาลีในประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานแจ่มควรพาเพื่อน ไปที่ใด (การนำไปใช้)
- ก. วัดอรุณราชวราราม ข. วัดบวรราชนนิเวศ
ค. พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ง. พระที่นั่งอนันตสมาคม
25. นักเรียนควรมีหลักการอย่างไรในการเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาปรับใช้ในสังคมไทย (การนำไปใช้)
- ก. การเปิดใจกว้างยอมรับในความแตกต่าง
ข. การปิดกั้นวัฒนธรรมอื่นเพื่อรักษาความเป็นชาตินิยม
ค. การพิจารณาและเลือกรับสิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง
ง. การเรียนรู้วัฒนธรรมต่างประเทศและลอกเลียนแบบมาใช้
26. การเปลี่ยนแปลงการทำเกษตรกรรมแบบยังชีพมาเป็นเพื่อการค้าและส่งออก เป็นผลมาจากปัจจัยใดสำคัญที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. การยกเลิกพระคลังสินค้า ข. การปฏิรูปสังคมยกเลิกระบบไพร่
ค. การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ง. การอพยพเข้ามาของแรงงานจีน
27. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้วัฒนธรรมไทยมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา (การประเมินค่า)
- ก. การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
ข. การติดต่อสัมพันธ์กับสังคมอื่น
ค. การพัฒนาทางเทคโนโลยี
ง. การเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
28. ถ้าในสมัยสุโขทัยมีการเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับโปรตุเกส นักเรียนคิดว่าจะทำให้สุโขทัยมีความเจริญในวิทยาการด้านใด (การสังเคราะห์)
- ก. ด้านการแพทย์ ข. ด้านกฎหมาย
ค. ด้านสิ่งสิ่งพิมพ์ ง. ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์

29. ข้อใดคืออิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีผลต่อสังคมไทยมากที่สุด (การประเมินค่า)

ก. จีน

ข. เขมร

ค. ญี่ปุ่น

ง. อินเดีย

30. พระราชพิธีต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ภายในราชสำนักแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลจากศาสนาใดที่มีผลต่อสังคมไทย (ความเข้าใจ)

ก. ศาสนาซิกข์

ข. ศาสนาอิสลาม

ค. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ง. ศาสนาคริสต์

เฉลยคำตอบ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1			X	
2		X		
3	X			
4		X		
5				X
6		X		
7	X			
8		X		
9			X	
10		X		
11				X
12		X		
13	X			
14	X			
15			X	

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
16			X	
17	X			
18				X
19				X
20				X
21		X		
22		X		
23			X	
24				X
25			X	
26			X	
27		X		
28				X
29				X
30			X	

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย (หลังเรียน)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง :

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ทำลงในกระดาษคำตอบ

-
1. บุคคลที่ใช้หลักฐานทางนิรุกศาสตร์วิเคราะห์ตำนานท้องถิ่นเพื่อหาแนวคิดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนชาติไทยคือใคร (ความจำ)

ก. จิตร ภูมิศักดิ์	ข. ศ.ขจร สุขพานิช
ค. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ	ง. พอล เบเนดิกส์
 2. กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ศาสตราจารย์.ดร.ประเสริฐ ณ นคร, ศาสตราจารย์ ดร.ขจร สุขพานิช และจิตร ภูมิศักดิ์เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยตรงกับข้อใด (ความเข้าใจ)
 - ก. ชนชาติไทยมาจากบริเวณเทือกเขาอัลไต
 - ข. ชนชาติไทยมาจากบริเวณประเทศไทยในปัจจุบัน
 - ค. ชนชาติไทยมาจากบริเวณตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของจีน
 - ง. ชนชาติไทยมาจากบริเวณแถบเส้นศูนย์สูตรของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 3. แนวคิดเรื่องชนชาติไทยมาจากบริเวณเทือกเขาอัลไตไม่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันเพราะเหตุผลข้อใด (การวิเคราะห์)
 - ก. บริเวณเทือกเขาอัลไตอยู่ในเขตหนาวแต่คนไทยชอบอยู่ในอากาศร้อน
 - ข. บริเวณเทือกเขาอัลไตไม่ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์
 - ค. บริเวณเทือกเขาอัลไตไม่ปรากฏในแผนที่ของภูมิศาสตร์
 - ง. บริเวณเทือกเขาอัลไตสภาพภูมิอากาศแห้งแล้ง ไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

9. ข้อใดเป็นเหตุผลที่ทำให้กรุงธนบุรีไม่เหมาะแก่การเป็นราชธานี (การวิเคราะห์)
- มีที่ตั้งพระราชวังเดิมเป็นบริเวณท้องกึ่ง
 - มีชาวต่างชาติอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
 - เนื่องจากราชธานีเดิมไม่สามารถสร้างป้อมปราการได้
 - เนื่องจากราชธานีเดิมทรุดโทรมจากสงคราม
10. จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งราชธานี ราชธานีใดมีลักษณะคล้ายคลึงกับกรุงรัตนโกสินทร์มากที่สุด (การประเมินค่า)
- กรุงสุโขทัย
 - กรุงลพบุรี
 - กรุงธนบุรี
 - กรุงศรีอยุธยา
11. ถ้านักเรียนต้องการเปิดร้านอาหารไทยในประเทศเยอรมัน นักเรียนควรเลือกเปิดร้านที่บริเวณใด (การสังเคราะห์)
- เปิดในแหล่งท่องเที่ยว
 - เปิดในย่านคนเอเชียพักอาศัย
 - เปิดในแหล่งชุมชน
 - เปิดในย่านหอพักนักศึกษา
12. น้องเมอปรางย้ายเข้ามาเรียนในโรงเรียนชื่อดังย่านสามย่าน ทุกเย็นหลังเลิกเรียนน้องเมอปรางต้องไปเรียนพิเศษแถวพญาไทถึงสองทุ่ม น้องเมอปรางควรตัดสินใจเลือกพักอาศัยที่ใดเพื่อที่จะมาโรงเรียนให้ทันเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ (การนำไปใช้)
- เลือกเช่าหอพักราคาถูกในชุมชนแออัดใกล้โรงเรียน
 - เลือกพักอยู่กับน้ำชายติดสุราแถวบางใหญ่
 - เลือกเช่าคอนโดแบบรายเดือนย่านราชเทวี
 - เลือกกู้เงินนอกระบบเพื่อมาซื้อบ้านแถวชานเมือง
13. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหารเพื่อแทนระบบใด (ความจำ)
- ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
 - ระบบทวารวดี
 - ระบบทาส
 - ระบบไพร่

14. ข้อใดไม่ใช่การปฏิรูปด้านสังคมในสมัยรัชกาลที่ 5 (ความเข้าใจ)
- การเลิกระบบไพร่และเลิกทาส
 - การจัดตั้งโรงเรียนวัดมหารพาราม
 - การออกพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร
 - การแบ่งหน่วยราชการส่วนกลางออกเป็น 12 กระทรวง
15. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการยกเลิกระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5 (การวิเคราะห์)
- ศึกสงครามลดน้อยลง ชาติที่เคยทำศึกสงครามกับไทยตกอยู่ใต้อำนาจของชาติตะวันตก
 - ผลจากการสูญเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง จากวิกฤตการณ์ ร.ศ.112
 - รัชกาลที่ 5 ต้องการปฏิรูปการปกครองเพื่อตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง
 - ผลจากการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจจากเพื่อยังชีพเป็นเพื่อการค้า
16. นายเข้มเคยเป็นไพร่ เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงยกเลิกระบบไพร่ นายเข้มได้เรียนหนังสือ จบแล้วได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางและมีฐานะดี การที่นายเข้มเปลี่ยนสถานะไปเช่นนี้เพราะเหตุผลข้อใดเป็นสำคัญ (การวิเคราะห์)
- การปฏิรูปการศึกษา
 - การปฏิรูปทางปกครอง
 - การปฏิรูปทางสังคม
 - การปฏิรูปทางเศรษฐกิจ
17. หากต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับทาสในเรือนเบี้ย ในสมัยรัชกาลที่ 5 นักเรียนจะเลือกหาหลักฐานจากการบันทึกของบุคคลใด (การนำไปใช้)
- นางเดือน เพราะพ่อขายเธอให้กับนายเงิน
 - นางดาว เพราะเกิดในขณะที่แม่เป็นทาส
 - นายรุ่ง เพราะแพ้ศึกสงคราม
 - นายริด เพราะคิดหนี้ไม่มีเงินจ่ายค่าพนัน
18. แนวคิดเรื่องไพร่ส่วย ในสมัยรัชกาลที่ 5 นำไปใช้พัฒนาประเทศได้อย่างไร (การสังเคราะห์)
- เพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจาก 7% เป็น 10%
 - เพิ่มภาษีที่ดินที่ครอบครองเกิน 1 ไร่
 - เพิ่มภาษีผู้ที่ไม่ประสงค์เกณฑ์ทหาร
 - เพิ่มค่าใบอนุญาตแรงงานต่างด้าว

19. สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินของรัชกาลที่ 5 ควรเสนอให้พระองค์ดำเนินพระราชโบายเจริญสัมพันธไมตรีกับชนชาติใดเพื่อคานอำนาจของอังกฤษ (การสังเคราะห์)
ก. ฝรั่งเศส	ข. สเปน
ค. ฮอลันดา	ง. รัสเซีย
20. ภายหลังปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ.2475 เกิดกลุ่มบุคคลที่ไม่พอใจต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและต้องการกลับสู่ระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์คือกลุ่มใด (ความจำ)
ก. กบฏแมนฮัตตัน	ข. กบฏเงี้ยวเมืองแพร่
ค. กบฏบวรเดช	ง. กบฏร.ศ.130
21. หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลงเกิดวิกฤติภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก รัชกาลที่ 7 ทรงดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยวิธีใดที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.2475 มากที่สุด (การประเมินค่า)
- การลดรายจ่ายส่วนพระองค์ลง
 - การลดข้าราชการในส่วนต่างๆของรัฐออก
 - การควบคุมสินค้าภายในระเทศให้มีราคาต่ำ
 - การเร่งผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
22. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ.2475 (การวิเคราะห์)
- ผลจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงที่ทำให้ไทยเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต
 - เกิดการปฏิวัติขึ้นในประเทศแถบเอเชีย เช่น จีน รัสเซีย
 - เกิดกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เรียนรู้แนวคิดทางการเมืองจากตะวันตก
 - ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1
23. ข้อใดต่อไปนี้มี ความสัมพันธ์กับการฟื้นฟูลัทธิชาตินิยมในสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม (ความเข้าใจ)
- แก้ไขสนธิสัญญาที่เสียเปรียบกับต่างชาติ
 - ควบคุมฝ่ายบริหารส่วนราชการแผ่นดิน
 - เสนอร่างเค้าโครงเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม
 - เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทย

24. รัฐบาลในยุคสมัยปฏิวัติ พ.ศ.2475 ควรดำเนินนโยบายใดเพื่อช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยได้ (การสังเคราะห์)
- การปรับเศรษฐกิจเป็นระบบสังคมนิยม
 - การประกันราคาสินค้าทางการเกษตร
 - การเก็บภาษีไปพัฒนาสาธารณูปโภค
 - การดำเนินนโยบายประชานิยม
25. ถ้าจอมขวัญต้องการพานักเรียนแลกเปลี่ยนชาวฝรั่งเศสไปชมสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมของไทยและสถาปัตยกรรมตะวันตก จอมขวัญควรจะเลือกพานักเรียนแลกเปลี่ยนไปชมที่สถานที่ใด (การนำไปใช้)
- พระที่นั่งบรมพิมาน
 - พระราชวังสราญรมย์
 - พระที่นั่งอนันตสมาคม
 - พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
26. ในฐานะนักเรียนที่เป็นคนไทยจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยอย่างไร (การนำไปใช้)
- นักเรียนเห็นคนขโมยพระพุทธรูปจึงรีบไปแจ้งความ
 - นักเรียนเห็นเพื่อนขูดกรุพระหลังวัดนักเรียนได้เข้าไปช่วย
 - นักเรียนเห็นคนปิ่นพระพุทธรูปไม่สนใจเพราะไม่ใช่เจ้าหน้าที่
 - นักเรียนไปศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติและถ่ายรูปในที่ห้ามถ่าย
27. ข้อใดคือความแตกต่างของเศรษฐกิจไทยก่อนและหลังรับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกอย่างชัดเจนที่สุด (การประเมินค่า)
- การปรับปรุงระบบเงินตรา ยกเลิกเงินพดด้วง
 - เกิดการขยายตัวของสินค้าหัตถกรรมอย่างกว้างขวาง
 - เก็บภาษีสินค้าขาเข้าได้สูงขึ้น เนื่องจากพระคลังสินค้าถูกยกเลิก
 - เปลี่ยนรูปแบบจากการทำเกษตรกรรมเพื่อยังชีพเป็นเพื่อการค้าและส่งออก
28. ในปัจจุบันอิทธิพลใดที่ทำให้วัฒนธรรมไทยเปลี่ยนแปลงได้เร็วที่สุด (การประเมินค่า)
- คนไทยมีการศึกษามากขึ้น
 - สื่อเทคโนโลยี และการสื่อสาร
 - การได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ
 - การรับนักท่องเที่ยวเข้าประเทศมาก

29. ถ้าหากท้าวทองกีบม้าเกิดและใช้ชีวิตอยู่ในสมัยสุโขทัย นักเรียนคิดว่าจะทำให้สุโขทัยมีความเจริญในวิทยาการด้านใด (การสังเคราะห์)
ก. เครื่องมือเครื่องใช้	ข. เครื่องแต่งกาย
ค. เครื่องประทีนผิว	ง. อาหารและขนม
30. วิทยาการตะวันตกด้านใดส่งผลต่อสังคมไทยมากที่สุด (การประเมินค่า)
ก. การเมืองและการปกครอง	ข. วิทยาศาสตร์และการแพทย์
ค. นาฏศิลป์และการดนตรี	ง. สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม

เฉลยคำตอบ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1	X			
2			X	
3				X
4			X	
5			X	
6		X		
7	X			
8			X	
9	X			
10				X
11		X		
12			X	
13				X
14				X
15		X		

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
16			X	
17		X		
18			X	
19	X			
20			X	
21		X		
22	X			
23				X
24			X	
25				X
26	X			
27				X
28		X		
29				X
30	X			

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย
โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมาก
 ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการ	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้เรียน						
1	ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเด็นทางประวัติศาสตร์					
2	สามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองได้ อย่างเป็นระบบ					
3	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล อย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดหรือหลักการ ได้					
4	มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่					
5	สามารถนำหลักการที่ได้จากการวิเคราะห์ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ บนพื้นฐานของเหตุและผลได้					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
6	มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ไทย					
7	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น					

ข้อ ที่	รายการ	ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
8	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
9	ฝึกการทำงานเป็นทีม					
10	ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง					
ด้านครูผู้สอน						
11	ชี้แจงวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชาอย่างชัดเจน					
12	ชี้แจงเกณฑ์และวิธีประเมินผลล่วงหน้าชัดเจน					
13	ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน					
14	ให้คำแนะนำในระหว่างการทำกิจกรรม					
15	หาแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องสมุดหรือแหล่งอื่น ๆ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวโสภิตา มะลิซ้อน

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2558

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครู กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร

